

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΖ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689 | 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1960 | ΑΡΙΘ. 4

Ε Ρ Ω Τ Ω Μ Ε Ν

Δὲν παρέρχεται σχεδὸν ἡμέρα, πὸν ὁ ἡμερήσιος τύπος νὰ μὴ ἀναφέρει — καὶ ἀτυχῶς εἰς λεπτομερεῖς καὶ ἐντυπωσιαζούσας περιγραφὰς — εἰδεχθῆ καὶ ἀνατριχιαστικῆς ποταπότητος ἐγκλήματα, διαπραττόμενα εἰς τὴν ὑπαιθρὸν μας. Καὶ πρὸ ἡμερῶν, ὅπως ἀνεγράφη, ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος Καϊάδας τοῦ Ταυγέτου ἐδέχθη εἰς τὰ κρημνώδη του βάραθρα μίαν σκοτεινὴν συνείδησιν, καταδιωκομένην ἀπὸ τὰς Ἑρῶνας τῆς, καὶ τῆς ὁποίας ὁ ζόφος ἐπύκνωσε ἀκόμη περισσότερον τὰ ἐρέβη τοῦ Ἄδου.

Καὶ διὰ νὰ συμπληρωθῆ ἡ εἰκὼν, εἰς ἄλλας στήλας, ἐδημοσιεύοντο ἐπὶ σειρὰν ἡμερῶν, ἐκτενεῖς καὶ λεπτομερεῖς περιγραφαὶ διὰ τὰς πολυμόρφους παγίδας διαφθορᾶς, αἱ ὁποῖαι, μὲ ἐντεχνον καὶ ἐξαπατῶσαν καταχθονιότητα, εἶναι ἐστημένα εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἀποτελοῦσαι κίνδυνον ἠθικοῦ θανάτου καὶ ἠθικῆς ἐξουθενώσεως τῆς νεολαίας μας.

*

Εἶναι ὄντως τραχεῖς καὶ κοσμογονικοὶ οἱ καιροὶ μας αὐτοί. Ἐνας νέος αἰὼν σημεῖται ἀναμφιβόλως εἰς τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου, καταλυτικὸς τῆς παλαιᾶς του σαρκός. Ἡ πληρότης τῆς ἀληθείας ἀναζητεῖται οὐτοπιστικῶς ἐντὸς τοῦ φυσικοῦ καὶ αἰσθητοῦ κόσμου. Καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος δεσπάζει εἰς τὴν σημερινὴν συνείδησιν, ἀγωνιζόμενος — ματαίως — νὰ ἐξηγήσῃ τὸ θεῖον μυστήριον δι' ὀρθολογιστικῶν διανοημάτων· καὶ ἀπομακρύνων συνεχῶς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν Παράδοσιν καὶ ἀπὸ τὸν θεῖον Κόσμον.

Ἐχει ὅμως ἀράγε ἡ παγερά του νέφωσις τόσον πολὺ σκιάσει καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ μας; Εἶναι λοιπὸν τόσον ἐπικινδύνως σηφαιμικὴ ἡ νοσηρότης τοῦ κοινωνικοῦ μας οργανισμοῦ; Ὑπάρχει ὄντως τόση ἐκβαρβάρωσις καὶ τόση ἔλλειψις ἠθικῆς ἐ-

γερσιμότητος εἰς τὰ συναισθήματα τοῦ λαοῦ μας, ὥστε — ὅπως συνέβη προσφάτως — ἐν χωρίον ὀλόκληρον νὰ γνωρίζῃ τὸ διαπραττόμενον φρικτὸν ἀνοσιούργημα, καὶ ὅμως ν' ἀδιαφορῆ καὶ νὰ σιωπᾷ;

*

Ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅχι. Διότι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, ἀπὸ τῆς πρώτης Ἀύγῆς ἀκόμη τῆς ἱστορικῆς του ζωῆς, ὑπῆρξε θεοσεβῆς, πρᾶος, φιλόξενος, φιλόανθρωπος, καὶ μὲ ἰδανικὸν του ὑπέρτατον, «τὴν εὐσεπιον ἀγγελίαν· λόγων τε ἔργων τε πάντων». Τὸν δὲ φόνον ἰδίως, τὸν θεώρει ὡς ἀληθῆ συμφορὰν, κατὰ πολὺ ὑπερβαίνουσαν τὸ μέτρον τοῦ ἁμαρτήματος, καὶ συνεπάγουσαν μίσημα βαρὺ καὶ ἀνεξιλέωτον. Ὁ Ἡρόδοτος μάλιστα ἀναφέρει, ὅτι ἄνθρωποι καὶ ὑποζύγια, τὰ ὁποῖα συμπτωματικῶς ἐβάδισαν ἐπάνω εἰς χῶρον, ὅπου διεπράχθη φόνος, ἐγίνοντο «διάστροφα καὶ ἔμπηρα καὶ ἀπόπληκτα». Καὶ ὁ ἀποτροπιασμὸς αὐτὸς τοῦ λαοῦ μας πρὸς τὸ ἐγκλημα ὑφίστατο, ἐξίσου ἐντονος, μέχρις ἐσχάτων. Καὶ συχνότατα συναντᾷ τις εἰς ὑπαιθροὺς ἐρημικοὺς χώρους ἐστοιβαμένους σωροὺς πετρῶν, αἱ ὁποῖαι καταδηλοῦν, ὅτι ἐκεῖ, ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρὰν καὶ τὸ «ἀνάθεμα», ἔχει ταφῆ ἑναγῆς φονεὺς.

*

Τὸ φαινόμενον λοιπὸν εἶναι παροδικόν. Καὶ εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ὑλιστικῶν ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι πνέουν καταιγιστικῶς περὶ ἡμᾶς, καὶ ἀγωνίζονται νὰ ἀλλοιώσουν ὅλας τὰς μορφὰς τῆς ζωῆς. Ν' ἀποσβέσουν ἠθὴ καὶ ἔθιμα ἔθνικα. Καὶ νὰ φθείρουν καὶ νὰ καταρυσάνουν πᾶσαν καθηγιασμένην ἐντὸς τῶν συνειδήσεων ἀθηντίαν.

Καὶ ὁ ἀγὼν εἶναι θανάσιμος. Διότι ἡ ὑλικὴ ζωὴ γίνεται ὀλοὲν καὶ ἀπαιτητικώτερα. Αἱ παρορμήσεις ἐντονότεραι. Τὸ πα-

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (1833-1960)

Α'

I. Διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Νοεμβρίου (2 Δεκεμβρίου) 1833, Διατάγματος «Περὶ προσωρινῆς διαιρέσεως τῶν Ἐπισκοπῶν τοῦ Βασιλείου», καθωρίσθησαν αἱ Ἐπισκοπαὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας¹.

II. Διὰ τοῦ, ἀπὸ 21 Νοεμβρίου (3 Δεκεμβρίου) 1833, τοιοῦτου, «Περὶ διορισμοῦ τοῦ προσωπικοῦ τῶν Ἐπισκοπῶν τοῦ Βασιλείου», «πρὸς πνευματικὴν ἐπιστάσιαν καὶ διεύθυνσιν τῶν προσωρινῶς διαιρεθεισῶν ἐπισκοπῶν» διωρίσθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς αὐτῶν².

III. Διὰ τοῦ, κατ' Ἰούνιον τοῦ 1850, Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου, τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἡ τῆς Ἑλλάδος τοιαύτη, ἀνεκηρύχθη κανονικῶς Αὐτοκέφαλος³.

IV. Διὰ τοῦ, ἀπὸ 9ης Ἰουλίου 1852 Σ'. Νόμου

1) Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἔτ. 1833, ἀριθ. φύλ. 386, σ. 285 Διον. Ματαράγκα: Δίκαιον Ἐκκλησίας—Πολιτείας Ἑλλάδος. Ἀθῆναι 1937 Τ.Α'. σ. 66—69.

2) Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἔτ. 1833, ἀριθ. φύλ. 38, σ. 287. Κων/νου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων: Τὰ σφζόμενα ἐκκλησιαστικά συγγράμματα. Ἀθήνησι 1864 Τ.Β' σ. 217 κ. ἔ. Δ. Ματαράγκα, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 69—71.

3) Στεφ. Γιαννοπούλου: Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1901 σ. 36 κ.ἔ. Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1956, σ. 355.

«Περὶ Ἐπισκοπῶν καὶ Ἐπισκόπων καὶ περὶ τοῦ ὑπὸ τοὺς Ἐπισκόπους τελούντος κλήρου» ὠρίσθησαν αἱ Ἀρχιερατικαί, τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἔδραι¹.

V. Διὰ τῆς, ἀπὸ 7ης Ἰουλίου 1868 καὶ ὑπ' ἀριθμ. 3446, Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, ἐξεχωρήθησαν εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, αἱ «κατὰ τὴν Ἰονικὴν Ἐπτάνησον» ὑποκείμεναι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖω, παροικίαι, ἦτοι αἱ Μητροπόλεις Κεφαλληνίας μετὰ τῆς, ὑπ' αὐτὴν, Ἐπισκοπῆς Ἰθάκης, Ζακύνθου, Κερκύρας μετὰ τῆς Ἐπισκοπῆς Παξῶν, Λευκάδος καὶ Ἀγίας Μαύρας καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Κυθῆρων².

VI. Διὰ τῆς, κατὰ μῆνα Μάιον τοῦ 1882 ἐκδοθείσης ὑπ' ἀριθ. 2262, Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, καὶ τῶν ἐπικυρωτικῶν ταύτης διαταγμάτων, ἐξεχωρήθησαν τῇ ἰδίᾳ Ἑλλαδικῇ Ἐκκλησίᾳ, αἱ «ἐν ταῖς χώραις Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας» ἐκκλη-

1) Κων/νου Οἰκονόμου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 647 κ.ἔ. Γ. Ράλλη καὶ Μ. Ποτλῆ: Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων. Ἀθήνησι. 1855 Τ. Ε. σ. 591 κ. ἔ. Στεφ. Γιαννοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 55 κ.ἔ. Χρυσ. Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1920 Τ.Α'. σ. 420. Δ. Ματαράγκα, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 191 κ. ἔ.

2) Στεφ. Γιαννοπούλου ἐνθ' ἄνωτ. σ. 77 κ.ἔ. 104. Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 256.

ράδειγμα ἐκμαυλιστικώτερον. Ἡ εἰκονοκλαστικὴ ζέσις ὀρμητικώτερα. Καὶ θὰ φθάσωμεν ἀσφαλῶς εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου, ἐφ' ὅσον ἡ ἠθικὴ ἐπιταγὴ καὶ ἡ ἐπιτέλεισις τοῦ καθήκοντος θὰ καταγράφεται, ὡς ἡρωϊκὴ ἐνέργεια καὶ ἐκδήλωσις!

*

Ὁ κόσμος σήμερον, — ὅπως εἶπεν ὁ Κλεμανσώ, προαισθανθεὶς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀτομικῆς βόμβας —, «ὁμοιάζει πρὸς πηθήκους, οἱ ὅποιοι ἐκλεψαν ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον τὸν κεραυνόν...» Καὶ οὔτε θὰ ἐπιζήση, χωρὶς τὸν Χριστὸν καὶ τὸ Ἐθαγγέλιόν του. Ἀλλὰ θὰ θριαμβεύσῃ, κατὰ τὸν Δοστογιέβσκι, «τὸ πνεῦμα τῆς ποταπότητος καὶ τῆς αὐτοκαταστροφῆς».

*

«Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνον ζήσεται ἄνθρωπος». Ἄς ἐνωτισθῶμεν καλῶς τὴν θείαν αὐτὴν ἀλήθειαν. Τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον, ναί. Ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπουράνιον. Διότι χωρὶς αὐτόν, οὔτε λύτρωσις ὑπάρχει, οὔτε ἐξαφάνισις τοῦ πόνου. Ἀλλὰ οὔτε εἶναι ἐπιτεύξιμος καὶ ὁ ἐπιδιωκόμενος παγκόσμιος ἀλληλοσπασμός. Ἄς παύσωμεν «κινεῶντες τὰ πάντα ἀλογίστως», ὅπως ἐκήρυττεν ὁ Ἰσοκράτης πρὸς τοὺς νεωτερίζοντας τότε Ἀθηναίους. Καὶ ἄς μὴ

θυσιάζωμεν εἰς τοὺς Δυτικούς ἀνέμους, ὡς ἄλλην Ἰφιγένειαν, τὴν ψυχὴν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἱεράν μας Παράδοσιν, ἡ ὅποια τὸ σενεκράτησεν—καὶ τὸ συγκρατεῖ μέχρι σήμερον—εἰς ἓνα χαροποῖόν ρυθμὸν δημιουργίας· ἀναμένοντες οὐτοπιστικῶς νὰ κολπωθῶν, ἀπὸ αὐτοὺς καὶ μόνον, τὰ ἰστία τῆς αἰωνοπόρου Ἀργοῦς τῆς Φυλῆς μας.

*

Διὰ τοῦτο κατεθλίβημεν ἀληθῶς, δταν νέοι καὶ ἀξιόλογοι πολιτικοὶ ἄνδρες, φιλοδοξοῦντες νὰ δημιουργήσουν νέαν ὀργανικὴν ὑπαρξιν καὶ νέαν δημιουργικὴν ζωὴν εἰς τὸ ἔθνος, δὲν εἶδον, προγραμματιζόμενοι, νὰ εἶπον διὰ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν του, οὔτε μίαν λέξιν! Καὶ ὁμως εἰς αὐτὴν ὀφείλει τοῦτο τὴν ζωὴν του. Καὶ αὐτὴ τοῦ ἐχάραξε τὴν ἐκπολιτιστικὴν του πορείαν. Καὶ ἐρωτῶμεν. Ποῖον λοιπὸν ἄλλο πολυτιμώτερον ὄργανον δύναται ν' ἀνεύρουν διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἐπιδιώξεων των, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Ἑλληνοχριστιανικὸν σχῆμα ζωῆς, ποὺ θέλει τὸν ἄνθρωπον ἐλεύθερον καὶ ἐλευθέρως προσανατολιζόμενον πρὸς τὸν Χριστόν· τὸν θεωρεῖ ὡς τὴν ἀνωτάτην ἀξίαν τοῦ κόσμου καὶ χαράσσει γραμμὴν ἀναδημιουργίας καὶ θεώσεως τῆς ζωῆς;

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

σιαστικά περιφέρειαι, ἦτοι, αἱ Μητροπόλεις Λαρίσης μετὰ τῶν, ὑπ' αὐτήν, Ἐπισκοπῶν, Τρίκκης, Σταγῶν, Θαυμακοῦ καὶ Γαρδικίου, Ἄρτης, Δημητριάδος καὶ Φαναριοφερσάλων καὶ ἡ Ἐπισκοπὴ Πλαταμῶνος αἴ τῇ ἁγιωτάτῃ Μητροπόλει Θεσσαλονίκης ὑποκειμένη, ἔτι δὲ καὶ εἴκοσι χωρία τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ἰωαννίνων ἐκ τοῦ τμήματος Τσουμέρκων καὶ τρία ἕτερα τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως ἐκ τοῦ τμήματος Μαλακασίου¹.

VII. Διὰ τῆς, ὑπ' ἀριθ. 4427 καὶ ἀπὸ 6ης Νοεμβρίου 1924, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πράξεως, ἰδρῦθησαν, ἐπὶ καταστάσει τῶν, ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μετὰ τὴν καταστροφὴν αὐτῆς, τῷ 1922, εἰς τὸ ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν Κράτος, καταφυγόντων Ἀρχιερέων, αἱ κάτωθι προσωριναὶ Μητροπόλεις: 1) Σουφλίου 2) Φιλίππων (δηλ. Καβάλας) καὶ Νέστου, ὡς ἐκαλεῖτο τότε 3) Ζιχνῶν 4) Νιγρίτης 5) Λαγκαδᾶ 6) Πολυανῆς 7) Ἀρδαμερίου 8) Καμπανίας 9) Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους 10) Γιαννιτσῶν καὶ Γουμένισσης (μεταγενεστέρως κληθείσης Πέλλης) 11) Νέας Πελαγονείας (δηλ. Πτολεμαίδος) 12) Μετσόβου 13) Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου 14) Ἰκαρίας 15) Καρδαμύλων (Χίου) 16) Πλωμαρίου (Λέσβου) καὶ 17) Θάσου, αἵτινες σὺν τῷ χρόνῳ, μετὰ τὴν χρεῖαν αὐτῶν λόγῳ θανάτου, μεταθέσεως ἢ παραιτήσεως τῶν οἰκείων αὐτῶν Ἱεραρχῶν συνεχωνεῦοντο μετὰ τῶν, ἐξ ὧν ἀπεσπάσθησαν, ἐκκλησιαστικῶν μονίμων περιφερειῶν, ὡς σημειοῦμεν εἰς τὰς οἰκείας παραγράφους². «Ἐθος κανονικὸν ἢ Ἐκκλησία ἔκπαλαι κέκτηται», ἀναγράφεται ἐν τῷ ἀκατὰ μῆνα Ὀκτώβριον α' 21 καὶ Ἰνδικτιῶτος Η'» ἐκδοθέντι Τόμῳ «ἰδρύσεως Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μετσόβου», αἴ τῶν ἐπαρχιῶν σύστασιν πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν καιρῶν καὶ τὴν καλὴν τοῦ ὄλου συγκροτήματος ὑπόστασιν προσαρμύζειν καὶ οἰκονομεῖν, εἰς εὐρυθμον καὶ λυσιτελῆ τῶν ἐπὶ μέρος τε καὶ τοῦ ὄλου περίστασιν καὶ διακυβέρνησιν.

Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ κατὰ τὸν καθ' ἡμᾶς Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, μετὰ τὴν ἄρτι ἐξ Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος καταφυγὴν τοῦ ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ ἅμα τοῖς ποιμέσιν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐκ τούτου προελθοῦσαν ἀλλοίωσιν ἀνάγκη παρέστη πρόνοιαν λαβεῖν περὶ τῆς εὐρύθμου καὶ ἀναλόγου πρὸς τὰς νέας γενικὰς τε καὶ μερικὰς, ἐκκλησιαστικῆς συστάσεως τῶν διαφορῶν, ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει, περιοχῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ Κλίματος, ἢ Μετριάτης ἡμῶν, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς, Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, διασκεψάμενοι μετὰ τῆς ὀφειλομένης προσοχῆς περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης, ἔγνωμεν σὺν ἄλλοις καὶ νέας ἰδρῦσαι Μητροπόλεις ἐκ τμημάτων τῶν ὑπαρχουσῶν ἐπὶ τῇ βάσει καὶ τῆς πολιτικῆς διαιρέσεως τῶν μερῶν...»³.

1) Στεφ. Γιαννοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 87, 104.

2) «Ἐκκλησία» ἔτ. 1924 ἀριθ. φύλ. 23 σ. 157. Χρυσ. Μπούα: Ἐκκλησίας Κων/πόλεως Ἐπισκοπικὰ πινακίδια. I. Μεταβολαὶ Ἐπισκοπῶν. («La Croix». Athenes-Boston, 1949 Τεύχος 2ον καὶ 3ον σ. 186.

3) Μητροπολίτου Σάρδεων Γερμανοῦ: Ἐπισκοπικοὶ κατὰ-λογοὶ τῶν, ἐν Ἡπείρῳ καὶ Ἀλβανίᾳ, ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχείου Κων/πόλεως. Ἐν Ἰωαννίνοις 1937 σ. 70. Σημειωτέον δ' ὅτι ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μετσόβου ὡς

VIII. Διὰ τοῦ, ὑπ' ἀριθ. 3615 καὶ ἀπὸ 10ης Ἰουλίου 1928, Νόμου «Περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τῶν, ἐν ταῖς Νέαις χώραις, τῆς Ἑλλάδος, Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου¹, καὶ τῆς, ἀπὸ 4ης Σεπτεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους, Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἀποφάσεως² «Περὶ τῆς διοικήσεως τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν», «ἅπανσαι αἱ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος περιελθοῦσαι ἐπαρχίαι τοῦ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, πλὴν τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς νήσου Κρήτης, ὑπήχθησαν (ὑπὸ τὴν ἄμεσον διακυβέρνησιν τῆς Ἁγιωτάτης Ὀρθοδόξου Αὐτοκεφαλῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος...»³.

IX. Διὰ τοῦ, ὑπ' ἀριθ. 671-1943, Νόμου «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»⁴, καθωρίσθησαν αἱ Ἀρχιερατικαὶ ἔδραι τῆς τε «Αὐτοκεφαλῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ αἱ «Τοῦ Οἰκουμενικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ θρόνου» τοιαῦται⁵.

X. Διὰ τοῦ ἀπὸ 30 Ἰουλίου 1951, καὶ ὑπ' ἀριθ. 1882 Νόμου «Περὶ βυθμίσεως ζητημάτων τινῶν ἀφορώντων τὴν Ἐκκλησίαν» κατηργήθη πᾶσα διάταξις, διάκρισιν ποιουμένη Μητροπολιτῶν Παλαιῶς καὶ Νέας Ἑλλάδος προκειμένου γενικῶς περὶ καταστάσεως Ἀρχιερέων»⁶.

Καὶ ἐπὶ τῶν θεμελιωδῶν καὶ βασικῶν τούτων

ποιμενάρχης αὐτῆς ἐξελέγη, τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1924, ὁ Μητροπολίτης Ἰάνου καὶ Χώρας Γερόθεος, ἀποθανὼν τῇ 19 Φεβρουαρίου 1928, μετὰ τὴν, πρὸς Κύριον τοῦ ὁποῦ, ἐκδημίαν ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως τὸ Μέτσον μετὰ τῶν περὶ χωρίων τῆς καταργηθείσης προσωρινῆς Μητροπόλεως Μετσόβου προσαρτηθῆ εἰς τὴν Ἱ. Μητροπόλιν Ἰωαννίνων, πλὴν τῶν χωρίων Μιλέας καὶ Παλαιᾶς Κουτσουφλιανῆς παραμενόντων ὑπὸ τὴν πνευματικὴν διοίκησιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν». Πρβλ. «Ἐκκλησία» ἔτ. 1932 ἀριθ. φύλ. 7.6. 56.

1) Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἔτ. 1928 ἀριθ. φύλ. 123 Τεύχ. Α' τῆς 12ης Ἰουλίου. «Ἐκκλησία» ἔτ. 1928 ἀριθ. φύλ. 29-30 σ. 225-226. Β. Ἀτέση: Ἐπίτιμος Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον. Ἐν Ἀθῆναις 1953. Τ.Β'. σ. 11. Ἰωάν. Μπούα: Ἐπισκοπικὴ Γεωγραφία, «Ἐκκλησία» ἔτ. 1933 ἀριθ. φύλ. 33-34 σ. 266.

2) Σημειωτέον ὅτι, ἀποφάσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, συνεστήθη ἐπιτροπὴ ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν

α) Θεσσαλονίκης Γενναδίου Ἀλεξιάδου
β) Ἰωαννίνων Σπυρίδωνος Βλάχου
γ) Κρήτης Τίτου Ζωγράφου
δ) Μυτιλήνης Ἰακώβου Νικολάου Γκιγκιλά
ε) Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου Φιλιππίδου
στ) Μαρωλείας Ἀνθίμου Σαρίδου
ζ) Μηθύμνης Διονυσίου Μηνᾶ καὶ
η) Κων/νου Πάλλη, καθηγητοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (ἀπρὸς μελέτην καὶ καθορισμὸν τοῦ προσφοροτέρου κανονικοῦ διοικητικοῦ συστήματος τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν τῆς Ἑλλάδος» πρβλ. «Ὀρθοδοξία» ἔτ. 1927 Τ.Β'. σ. 95. «Ἐκκλησία» ἔτ. 1926 ἀριθ. φύλ. 44 σ. 350.

3) Αἱ Συνοδικαὶ ἐγκύκλιοι. Ἀθῆναι 1955 Τ.Α. (1901-1933) σ. 501-504. Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1959, σ. 222.

4) Ἀμιλία Ἀλιβιζάτου: Οἱ Ἱεροὶ κανόνες καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ νόμοι. Ἐν Ἀθῆναις 1949 ἐκδόσις β'. σ. 494 κ.ἐ. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἔτ. 1943 ἀριθ. φύλ. 324 Τεύχ. Α'.

5) Ἀμιλ. Ἀλιβιζάτου ἐνθ' ἄνωτ. σ. 539-541.

6) Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἔτ. 1951 Τεύχ. Α'. ἀριθ. φύλ. 210. «Ἐκκλησία» ἔτ. 1951, ἀριθ. φύλ. 19-20 σ. 227.

Η ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΣ ΜΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἡ ἰδέα περὶ μιᾶς ἐλληνικῆς κριτικῆς ἐκδόσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶναι παλαιὰ ἐπιθυμία μάλιστα τῶν περὶ τὴν ἱεράν ταύτην Βίβλον τῆς Χριστιανοσύνης ἀσχολουμένων ἐλλήνων θεολόγων, ἐπιθυμία, τῆς ὁποίας ἡ πραγμάτωσις προσέκρουεν εἰς ποικίλα ἐμπόδια, πρὸ παντὸς δὲ οἰκονομικά. Ἡ ἐλπὶς ὅμως τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἰδέας ταύτης ἀνεπτερύχθη διὰ τῆς ἐπ' ἐσχάτων γενομένης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας, διὰ τοῦ Γ. Γραμματέως αὐτοῦ κ. Ν. Καρμίρη, ὡραίας προτάσεως, περὶ ἧς ἐγένετο ἤδη λόγος καὶ ἐν τῷ ἡμερησίῳ τύπῳ. Ἀκριβῶς δὲ ἡ πρότασις αὕτη, περὶ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ὁποίας διετυπώθησαν δημοσίᾳ καὶ τινες ἀμφισβητήσεις, μοι παρέχει τὴν ἀφορμὴν νὰ ἐκθέσω σκέψεις μου τινάς.

Κριτικὴν ἐκδοσὶν τοῦ πρωτοτύπου ἐλληνικοῦ κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης λέγοντες ἐνοουόμεν τὴν ἐκδοσὶν ἐκείνην, ἥτις σκοπὸν προτίθεται νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀρχετύπου κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἐπιδιώκει τοῦτο διὰ τῆς κριτικῆς μελέτης τῆς χειρογράφου παραδόσεως τοῦ κειμένου. τοῦτου δι' ἀντιβολῆς τῶν σφζομένων κωδίκων

ἀφ' ἐνὸς μὲν πρὸς ἀλλήλους, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὰς παλαιότερας μεταφράσεις τῆς Κ. Διαθήκης καὶ πρὸς τὰς μαρτυρίας τῶν χρησιμοποιοῦντων τὸ πρωτότυπον αὐτῆς κείμενον ἐλλήνων πατέρων καὶ παλαιῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων.

Ἡ προσπάθεια πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ ἀρχετύπου κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης, ἡ ὁποία ἀνομολογεῖται ὡς ἐν τῶν δυσχερεστάτων ἔργων τῆς ἐπιστήμης λόγῳ τοῦ μεγίστου πλήθους τῶν σφζομένων κωδίκων καὶ λοιπῶν μαρτύρων τῆς παραδόσεως τοῦ κειμένου τούτου, δὲν ὑπῆρξεν οὔτε ἄγνωστος οὔτε ξένη πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, χρονολογουμένη ἤδη τουλάχιστον ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ δ' αἰῶνος καὶ ὀφειλομένη ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν παρεῖσφρησιν πολλῶν ἀντιγραφικῶν σφαλμάτων τοῦ κειμένου εἰς τὰ χειρόγραφα, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἀπομίμησιν παρομοίων παραδειγματικῶν πρὸς κριτικὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν κειμένων ὑπὸ διαφόρων ἐλλήνων κριτικῶν τοῦ γ' καὶ β' π.χ. αἰῶνος, μάλιστα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὅποιοι ἦσαν ὁ Ζηνόδοτος, ὁ Ἀρίσταρχος, ὁ Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος κ.ἄ. Ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, τῶν ἀσχοληθέντων περὶ τὴν κρι-

νόμων, πράξεων καὶ ἐγκυκλίων¹ ἐπερειδόμενοι προβαίνομεν ἤδη ἐπὶ τὴν ἰστόρησιν τῆς παρουσίας ἐργασίας.

Α'. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Νεόφυτος Μεταξᾶς ὁ ἀπὸ Ταλαντίου 1833—1861.
Μισαήλ Ἀποστολίδης ὁ ἀπὸ Πατρῶν καὶ Ἡλείας 1862².

Θεόφιλος Βλαχοπαπαδόπουλος ὁ ἀπὸ Αἰτωλίας καὶ Ἀκάρνανιᾶς 1862-1873³.

Προκόπιος Α' Γεωργιάδης ὁ ἀπὸ Μεσσηνίας 1874—1889.

Γερμανὸς Καλλιγᾶς ὁ ἀπὸ Κεφαλληνίας 1889—1896.
Προκόπιος Β' Οἰκονομίδης (Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου) 1896—1901.

Θεόκλητος Α' Μηνόπουλος ὁ ἀπὸ Μονεμβασίας

καὶ Λακεδαίμονος 1902—1917¹ β' 1920—1922.

Μελέτιος Μεταξάκης ὁ ἀπὸ Κιτίου (Κύπρου) 1818—1920.

Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου) 1923—1938².

Χρῦσανθος Φιλίππιδης ὁ ἀπὸ Τραπεζοῦντος 1938—1941.

Δαμασκηνὸς Παπανδρέου ὁ ἀπὸ Κορινθίας 1941—1949.

Σπυρίδων Βλάχος ὁ ἀπὸ Ἰωαννίνων 1949—1956.

Δωρόθεος Κοτταρᾶς ὁ ἀπὸ Λαρίσης κ.λ.π. 1956—1957.

Θεόκλητος Β' Παναγιωτόπουλος ὁ ἀπὸ Πατρῶν 1957.

(Συνεχίζεται) † Ὁ πρ. Λήμνου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

λίτου Ἀθηνῶν. Ἐν Ἀθήναις 1951 (ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Β' Τόμου τῆς «Θεολογίας») σ. 3 κ. ἔ.

1) Ὁ Θεόκλητος διὰ τῆς, ἀπὸ 28ης Σεπτεμβρίου 1917, τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ἀποφάσεως, κατεδικάσθη εἰς καθάρεισιν διὰ τὴν συμμετοχὴν αὐτοῦ, εἰς τὸ, ἐν ἔτει 1916, κατὰ τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, ἀνάθεμα. Βραδύτερον διὰ τῆς, ἀπὸ 10ης Ἰανουαρίου 1923, τῆς Μείζονος Ἱεράς Συνόδου, ὁμοίας, ἀποκατεστάθη μὲν αἰεὶ τὸ Ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς τὸν Ἁγιώτατον Μητροπολιτικὸν θρόνον Ἀθηνῶν. Πρβλ. Β. Ἀτέση: Ἐπίτομος Ἐπισκοπικῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ.λ.π. ἐνθ' ἀνωτ. Τ. Β', σ. 7 ὑποσημ. 1 καὶ 24, 71: Κώδιξ Ἀνωτάτου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου 2/9/917-110/7/919 σ. 177.

2) Διάδοχος τούτου, ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆ 5ῃ Νοεμβρίου 1938, ἐξελέγη ὁ, ἀπὸ Κορινθίας, Δαμασκηνὸς Παπανδρέου. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐκλογὴ τούτου ἠκυρώθη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἐπὶ δὲ τὸν Ἀρχιεπισκοπικόν, τῶν Ἀθηνῶν, θρόνον, ἀνῆλθεν ὁ ἀπὸ Τραπεζοῦντος Χρῦσανθος Φιλίππιδης ἀποφάσει τῆς Διαρκούς Ἱεράς Συνόδου, διὰ τοῦτο μόλις, οὗτος κατὰ τὴν 5ην Ἰουλίου 1941, ἡδυνήθη, ἵνα ἀναλάβῃ καὶ ἐργῶ τὰ Ἀρχιερατικά αὐτοῦ καθήκοντα.

1) Εὐνόητον τυγχάνει, ὅτι πολλοὶ καὶ ἄλλοι ἔχουσιν ἐπακολουθήσει τῶν, ὡς εἴρηται τοιούτων ἐκκλησιαστικῶν ἢ νομικῶν ἀποφάσεων, τροποποιήσεις καὶ συμπληρώσεις, αἵτινες, ἔθεωρήθη σκοπιμὸν, ἵνα μὴ παρατεθῶσιν ἐνταῦθα, ἐφ' ὅσον δὲν προσθέτουσι νεώτερον στοιχεῖον εἰς τὴν βασικὴν, τῆς μελέτης ταύτης, διάρθρωσιν.

2) Ὁ Μισαήλ ἐξελέγη Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς ἱεράς Συνόδου, τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1861, τὸ δὲ ἐπικυρωτικὸν σχετικὸν διάταγμα φέρει ἡμερομηνίαν 1 Ἰανουαρίου 1862, καὶ ἀπέθανε τῆ 21 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Πρβλ. Β. Ἀτέση: Ἐπίτομος Ἐπισκοπικῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον. Ἐν Ἀθήναις 1948 Τ.Α'. σ. 11, 13.

3) Ἡ Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 28ης Ἰουλίου 1873, εἰς διαδοχὴν τοῦ Θεοφίλου, ἐξελέξε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κερκίρας Ἀντωνίου Χαριάτην ὡς Μητροπολίτην Ἀθηνῶν ἐν τοσούτῳ ὅμως ἡ ἀπόφασίς Της αὐτῆς δὲν ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Πολιτείας, καὶ οὕτω, διάδοχος τούτου ἐγένετο ὁ Προκόπιος Α'. Πρβλ. Β. Ἀτέση: Ἡ ἀκύρωσις τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κερκίρας Ἀντωνίου Χαριάτου ὡς Μητροπο-

τικὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀρχετύπου κειμένου τῆς ἑλληνικῆς Βίβλου, ἄξια μνείας μάλιστα τὰ ὄνόματα τοῦ Ὠριγένους, τοῦ Παμφίλου, τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τοῦ Ἑσυχίου κατὰ τὸν γ' αἰῶνα καὶ ἀρχὰς τοῦ δ'.

*

Ἡ κυρίως ὁμῶς κριτικὴ ἐργασία ἐπὶ τοῦ πρωτοτύπου κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης ἀρχεταὶ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, μέχρι τῆς ὁποίας ἐποχῆς, καὶ δὴ ἀκριβῶς μέχρι τοῦ 1842, τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ κείμενον ἦτο ἡ ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν ἐκδοτῶν ἀδελφῶν Elzevier ἀναληφθεῖσα β' ἐκδοσις τῆς Κ. Διαθήκης, ἥτις ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἑράσμου, τοῦ Ροβέρτου Στεφάνου καὶ τοῦ Θεοδώρου Βέζα, ἀπέδιδε δὲ κυρίως τὸ βυζαντινὸν κείμενον τῶν μικρογραμμάτων ἑλληνικῶν κωδίκων καὶ λόγῳ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ κειμένου αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἀπεκλήθη ἤδη ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν αὐτοῦ Textus receptus, ἥτοι παραδεγμένον κείμενον. Τὸ κείμενον τοῦτο ἐξεδίδετο ὡς τὸ στερεότυπον κείμενον τῆς Κ. Διαθήκης ὑπὸ τῆς Βρεττανικῆς βιβλικῆς ἐταιρείας μέχρι τοῦ 1904, ὅτε ἐξετοπίσθη ὑπὸ τοῦ νέου Textus receptus τῆς ἐκδόσεως Nestle, χωρὶς νὰ παύσῃ καὶ οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν αὐθεντίαν τούτου. Τὴν πρώτην κριτικὴν ἐκδοσὶν τῆς Κ. Διαθήκης ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ 1842-1850 ρηξικέλευθος κριτικός, ὁ ἐγκριτὸς Γερμανὸς φιλόλογος Lachmann, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐπίσης Γερμανοῦ κριτικοῦ Buttmann, ἐπὶ τῇ βάσει κυρίως μεγαλογραμμάτων κωδίκων, παραγκωνισθέντων τῶν μικρογραμμάτων τοῦ βυζαντινοῦ κειμένου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀπετέλει ἐπανάστασιν ἐναντίον τοῦ Textus receptus, ἄρα δὲ καὶ κατὰ τοῦ βυζαντινοῦ κειμένου πρὸς ὄφελος τοῦ λεγομένου Δυτικοῦ. Μετὰ τὸν Lachmann διεκρίθη ἐν τῇ κριτικῇ τοῦ κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης ὁ Γερμανὸς θεολόγος Κωνσταντῖνος Tischendorf, ἐκδώσας ὀκτάκις τὸ κείμενον τῆς Κ. Διαθήκης, τοῦ ὁποῖου ἡ ὀγδόη μείζων κριτικὴ ἐκδοσις (Editio Octava Critica Mayor 1867-72), στηριζομένη ἐπὶ τῶν μεγαλογραμμάτων κωδ. Β καὶ Σιναιτικῶν, τὸν ὁποῖον καὶ εἶχεν ἀνακαλύψει καὶ κατάρθωσε νὰ μεταφέρει ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἱ. Μονῆς τῆς Ἀγ. Αἰκατερίνης ἐπὶ τοῦ Σινᾶ ὡς δῶρον πρὸς τὸν βῶσον αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον Β' (σήμερον εὐρίσκεται ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ πωληθεὶς ὑπὸ τῶν Μπολσεβίκων), ἡ μείζων, λέγω, κριτικὴ αὕτη, ὀγδόη ἐκδοσις τοῦ Tischendorf, παρὰ τὰς πολλαπλὰς ἀτελείας τῆς, ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχη πρωτεύουσαν θέσιν, μάλιστα διὰ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν καταλοίπων τοῦ Tischendorf, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβε καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν τοῖς προλεγομένοις (Prolegomena) εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἐκδοσὶν ὁ ἀείμνηστος φιλέλληνας διδάσκαλος ἡμῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας, ὁ Ἀμερικανογερμανὸς κριτικὸς Caspar René Gregory, πεσὼν ἐν τῷ α' παγκοσμίῳ πολέμῳ ὡς ἐθελοντὴς ἐφεδρὸς ἀξιωματικὸς τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ. Εἰς τὸν Gregory ὀφείλεται ἡ ἔκτοτε διαρκῶς προωθούμενη εἰσήγησις περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τῆς ἐπεξεργασίας καὶ ἐν γένει ἀξιοποιήσεως ἅπαντος τοῦ ὑπάρχοντος ὕλικου πρὸς συγκρότησιν ἀρτίως κριτικῆς ἐκδόσεως τῆς Κ. Δια-

θήκης. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν δὲ ταύτην ἐκινήθησαν ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ Ἕλληνοι κριτικοὶ Westcott καὶ Hort εἰς τὰς σπουδαιοτάτας κριτικὰς αὐτῶν ἐρεῦνας καὶ ἐκδόσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ καθηγῆται τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου Bernard Weiss καὶ Herrmann Von Soden, ὁ Von Soden μάλιστα, εὐτυχῶς νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν οἰκονομικὴν συνδρομὴν πλουσίας κυρίας ἐπεδίωξε τὴν ὀλοκλήρῳσιν τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ὑπαρχοντος ὕλικου καὶ δὲν ἤρκεσθη μόνον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μεγαλογραμμάτων κωδίκων καὶ τῶν μεταφράσεων τῆς Κ. Διαθήκης, ἀλλὰ, κατ' ἀντίδρασιν πρὸς τὸν ἤδη ἀπὸ τοῦ Lachmann κρατοῦντα παραγκωνισμὸν τῶν μικρογραμμάτων κωδίκων, τ.ἔ. τοῦ Βυζαντινοῦ κειμένου, ὡς εἶπομεν, ἔστρεψε μετ' ἰδιαιτέρου ζήλου τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν ἀνά τὰς διαφόρους βιβλιοθήκας τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς περισυλλογὴν καὶ ἐκμετάλλευσιν καὶ τοῦ θησαυροῦ τῶν μικρογραμμάτων κωδίκων διὰ μέσου πλειάδος συνεργῶν, ἐν οἷς καὶ τινες Ἕλληνες. Μία ἐκ τῶν προόδων τῆς νεωτέρας κριτικῆς τοῦ κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης ὑπῆρξεν ἡ προσπάθεια κατατάξεως τοῦ ὑπάρχοντος ὕλικου κατὰ διαφόρους τύπους καὶ εἰς διαφόρους οἰκογενείας, ὡς βλέπομεν κυρίως, ἐν ταῖς ἐργασίαις τῶν Westcott καὶ Hort ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ Von Soden ἀφ' ἑτέρου.

Παραλλήλως ὁμῶς πρὸς τὰς σπουδαιοτάτας ταύτας προσπάθειας καὶ μάλιστα πρὸς τὸ γιγάντειον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀναλόγῳ ἐπιτυχίᾳ ἐγγείρημα τοῦ Von Soden, εἰς ἃς προσπάθειας ἐπεχείρησε νὰ προστεθῇ ἐν Ὁξφόρδῃ καὶ τὸ μέγα ἀλλ' ἐπίσης ἀτυχεῖς ἐγγείρημα ἐγκρίτων κριτικῶν (Venyon, White, Souter, Burkitt, Sreeter), βαίνει ἡ προσπάθεια πρὸς δημιουργίαν νέου Textus receptus, κειμένου δηλαδὴ τῆς Κ. Διαθήκης εὐνοήτου καὶ εὐχρήστου, ἀλλὰ κριτικῶς ἀποκεκαθαρμένου. Τὴν προσπάθειαν ταύτην ἀνέλαβεν ἀποτελεσματικῶς πρὸ παντὸς ὁ Eb. Nestle ἐν Γερμανίᾳ τὸ 1898 διὰ τῶν ἀλληπαλλήλων ἐγγειριδίων ἐκδόσεων (23 μέχρι σήμερον), τῶν ὁποίων τὴν φροντίδα ἀπὸ τῆς ἰ' ἐκδόσεως ἐν ἔτει 1914, συνεχίζει ὁ ἄξιος τοῦ πατρὸς υἱὸς Erwin Nestle. Αἱ ἐκδόσεις αὗται, διαρκῶς βελτιούμεναι, στηρίζονται κυρίως ἐπὶ τῶν τοῦ Tischendorf καὶ τῶν Westcott καὶ Hort, ἀπὸ δὲ τῆς γ' ἐκδόσεως καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ B. Weiss (β' ἐκδ. 1902-5) πρὸς ἐξομάλυνσιν τῶν μεταξὺ τῶν μεγάλων ἐκδόσεων ὑπαρχουσῶν διαφορῶν. Ἦδη δ' ἀπὸ τῆς κβ' ἐκδόσεως προσετέθη ὡς συνεργάτης τοῦ Nestle ὁ ἄλλοτε ἐν Βερολίνῳ καὶ ἤδη ἐν Μύνστερ καθηγητὴς Kurt Aland, ὅστις ἤδη, ἀποσυρθέντος λόγῳ ἡλικίας τοῦ Erwin Nestle, ἀνέλαβε τὴν ὅλην φροντίδα τῆς κδ' ἐκδόσεως, παρασκευαζομένης ἐπὶ νέων βάσεων συμφωνοτέρων πρὸς τὰ πορίσματα τῶν τελευταίων ἐρευνῶν, ἐπὶ τῷ ὁποίῳ σκοπῷ δι' ἰδιαιτέρας ἐγκυκλίου τοῦ νέου ἐκδότου ἐπιζητεῖται ἡ ἐπιστημονικὴ ἀρωγὴ τῶν γνωστοτέρων ἀλλοδαπῶν ἐρευνητῶν τῆς Κ. Διαθήκης. Σημειωτέον, ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ κείμενον τῶν ἐκδόσεων τοῦ Nestle υἰοθετήθη ὑπὸ τε τῆς Βρεττανικῆς Βιβλικῆς Ἐταιρείας καὶ ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς, ὥστε νὰ δικαιολογῆται ὁ ἤδη μνημονευθεὶς χαρακτηρισμὸς τοῦ κειμένου τούτου ὡς νέου Textus Receptus, χαρακτηρισμὸς, τοῦ ὁποί-

ου ἡ σημασία μειοῦται κατόπιν τῶν διαπιστώσεων τῆς εἰρημένης τελευταίας ἐγκυκλίου τοῦ Aland.

Παραλλήλως πρὸς τὰς προσπάθειαι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ Nestle διὰ τὴν συγκρότησιν κριτικῆς ἀποκεκαθαυμένης, ἀλλ' εὐχρήστου μικρᾶς ἐκδόσεως, βαίνουν αἱ προσπάθειαι ἄλλων τε, ὡς τῶν Richad Weymouth καὶ Alex. Souter ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν Vogels, Berk καὶ Boret ἐν Γερμανίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ, εἰς ἃς πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ μικρὰ ἐκδοσις τοῦ H. Von Soden.

Ὅμως, παρὰ τὰς καταβληθείσας μεγάλας καὶ πολυδαπάνους κριτικὰς τούτας προσπάθειαι, δὲν ἐπετεύχθη μέχρι τοῦδε τελείως ἱκανοποιητικὸν ἀποτέλεσμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἀκόμη καὶ πόρρωθεν τῆς προσεγγίσεως τοῦ τελικοῦ σκοποῦ, ὅστις εἶναι, ὡς εἴπομεν, ἡ ἀποκατάστασις τοῦ πρωτοτύπου κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης, χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίη, ὅτι τὸ ἤδη εἰς χεῖρας ἡμῶν κείμενον δὲν εἶναι αὐθεντικόν, ἐφ' ὅσον ἀνομολογεῖται ὅτι τὸ ὑπάρχον κείμενον τόσον τῶν κριτικῶν, ὅσον καὶ τῶν λειτουργικῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπάντων τῶν κωδικῶν εἶναι κατ' οὐσίαν τὸ αὐτό. Ὅπως δὲποτε αἱ ἀτέλειαι τῶν ὑπαρχουσῶν ποικίλων μεγάλων καὶ μικρῶν κριτικῶν ἐκδόσεων δικαιολογοῦν τὰς συνεχιζομένας συντονωτέρας προσπάθειαι ἀφ' ἐνὸς πρὸς βελτίωσιν τῆς εὐρύτατα ἤδη, ἀνὰ τὸν προτεσταντικὸν μάλιστα κόσμον, κυκλοφορούσης ἐκδόσεως τοῦ Nestle, καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς παρασκευὴν νέας κριτικῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Βιβλικῆς Ἐταιρείας, τῆ συνεργασίᾳ καὶ εὐρωπαϊῶν κριτικῶν, καὶ τοῦ General Editorial Committee πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ International Greek New Testament Project.

*

Ὑπὸ τὸ φῶς τῆς συντομωτάτης ταύτης ἱστορικῆς ἐπισκοπήσεως εἶναι εὐκόλον νὰ κατανοηθῇ ἡ σημασία τῆς ἐπιβεβλημένης ἑλληνικῆς συμβολῆς τόσον εἰς τὴν μέχρι τοῦδε, ὅσον καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν γιγάντειον προσπάθειαν τῆς κριτικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ πρωτοτύπου κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης, τὸ ὁποῖον ἔχομεν τὴν μεγάλην εὐτυχίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγάλην εὐθύνην νὰ ἔχωμεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, καὶ δὴ εἰς τὴν «λεγόμενην ἑλληνιστικὴν κοινήν», τῆς ὁποίας ἄμεσος συνέχεια εἶναι ἡ νεώτερα ἑλληνικὴ γλῶσσα. Εὐτυχῶς ἡ σχετικὴ ἑλληνικὴ συμμετοχὴ δὲν ἀπουσίασεν ἐντελῶς εἰς τὸν διεθνῆ ἐπιστημονικὸν στίβον, ἀλλὰ κατεβλήθη λίαν περιωρισμένη μὲν, ἀλλ' ἀξιοσπουδάστος δὲ καὶ ρηξικέλευθος προσπάθεια. Πρόκειται περὶ τῆς, τῆ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καταβληθείσης περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος φροντίδος διὰ τὴν «κατὰ τὸ ἐνὸν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀρχαιότερου κειμένου τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν παράδοσεως καὶ μάλιστα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως», ἥτις ἀναγνωρίζεται ὡς ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὡς ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, θεματοφύλαξ τοῦ ἀνατολικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ 1899 τριμελὲς πατριαρχικὴ ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τῶν Μητροπο-

λιτῶν, τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, Σάρδεων Μιχαήλ, Σταυρουπόλεως Ἀποστόλου καὶ τοῦ ἐπιφανοῦς λαϊκοῦ καθηγητοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς Βασιλείου Ἀντωνιάδου, ὅστις ὑπῆρξε καὶ ὁ εἰσηγητῆς καὶ αὐτὴ ἡ ψυχὴ τοῦ ἐγχειρήματος.

Ὡς βάσις τῆς προσπάθειαι ταύτης, τῆς ὁποίας τὴν ἀναγκαιότητα ὑπεδείκνυεν ἤδη καὶ ὁ ἔγκριτος τῶν Ἀθηνῶν καθηγητῆς Ἐμμανουὴλ Ζολώτας ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ ὑπομνήματός του εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴν Παύλου, ἐτέθησαν ἀφ' ἐνὸς τὰ μικρογράμματα χειρόγραφα, ὄντα κατὰ τὸ πλεῖστον νεώτερα τοῦ ἰ' αἰῶνος καὶ περιέχοντα τὸ ἱερὸν κείμενον ἐν συνεχείᾳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ λεγόμενα «Ἐκλογάδια» (Lectioaria, ὡς τὰ ἀποκαλοῦν οἱ Δυτικοί), εἴτε ὡς «Εὐαγγέλια», εἴτε ὡς «Πραξαπόστολοι» καὶ εἴτε ὡς πλήρη, περιέχοντα δηλ. πάσας τὰς ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγινωσκομένας περικοπὰς τῆς Κ. Διαθήκης, διανεμημένας καθ' ὄρισμένον σχέδιον εἰς ἀπάσας τὰς ἡμέρας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔνιαυτοῦ, εἴτε ὡς ἀτελῆ, περιέχοντα μόνον τὰ ἀναγνώσματα τῶν Σαββάτων καὶ τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν διαφορῶν ἑορτῶν. Ἐστηρίχθη δὲ ἡ πατριαρχικὴ αὕτη ἐκδοσις ἐπὶ πολυαριθμῶν ὡς λέγεται ἐν τῷ προλόγῳ τῆς, χειρογράφων παραβληθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἀγ. Ὄρει, Ἱεροσολύμοις, Ἀθήναις καὶ ἀλλαχοῦ. Ἐκ τούτων ἦσαν Εὐαγγέλια μὲν 62, Πραξαπόστολοι δὲ 30 καὶ Ἀποκαλύψεις 24, ἐξ ὧν ἐλάχιστα ἦσαν ἀρχαιότερα τοῦ ἰ' καὶ νεώτερα τοῦ ἰς' αἰῶνος, ὀλίγα δὲ ἀνήκον εἰς τὸ ἰ'-ιδ' αἰῶνα. Ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν νεωτέρων ὑπῆρχον χειρόγραφα τινὰ οὐχ ἤττον δόκιμα καὶ ἀξιόλογα πολλῶν ἀρχαιότερων, ὡς ὄντα ἀντίγραφα ἀρχαιότερων ἀπογράφων, συμφώνως πρὸς τὴν ἤδη ὑπὸ τοῦ H. Von Soden γενομένην ὑπόδειξιν. Ἠσχίθη δὲ καὶ κριτικὴ ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ, πλὴν τοιαύτη, ὥστε, ὡς παρατηροῦσιν οἱ ἐκδόται, τῆς στίξεως καὶ τῆς ὀρθογραφίας ἐξαιρουμένης, οὐδεμία, παρὰ τὸ κῦρος τῶν ὑποκειμένων ἀπογράφων, ἐγένετο οὔτε μετὰθεσις οὔτε ὑποκατάστασις οὔτε προσθήκη οὔτε ἀφαίρεσις, ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων, καὶ τούτων μετ' ἐπαρκῶν ἄλλοθεν προερχομένων». Τὸ κείμενον τῆς ἐγκεκριμένης ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐκδόσεως ταύτης δημοσιεῦθ' ἐν τῷ 1904, ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρουσιάζον δὲ ἀρκετὰς διαφορὰς ἀπὸ τοῦ παλαιότερου Textus receptus τοῦ ἐρζεβεριανοῦ κειμένου, ἀνετυπώθη ὑπὸ τε τῆς ἀδελφότητος τῆς «Ζωῆς» πολλάκις καὶ ἐσχάτως δὲ καὶ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὡς καὶ διαφορῶν ἀθηναϊκῶν ἐκδοτικῶν οἴκων.

Ἡ ἐκδοσις ὁμοῦς αὕτη ἀποτελεῖ μὲν καλὴν καὶ ἀξιέπαινον ἀπαρχήν, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὡς κριτικὴ ἐκδοσις τοῦ λειτουργικοῦ κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, ἐφ' ὅσον στερεῖται καὶ πραγματικοῦ κριτικοῦ ὑπομνήματος (Apparatus criticus), στηρίζεται δὲ μόνον ἐπὶ περιωρισμένου ἀριθμοῦ ἐκλογαδίων, ἐνῶ ταῦτα, μετὰ τὰς ἐρεῦνας τῶν τελευταίων ἐτῶν, ἀνέρχονται εἰς 1670. Ἐπιβάλλεται λοιπὸν νὰ ἀναληφθῇ νέον ἐγχείρημα πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς φιλοσίμου καὶ ἀξιολομιῆτου προσπάθειαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πα-

τριαρχείου δια τὴν προπαρασκευὴν νέας ἐκδόσεως τοῦ ἐν τῇ ἑλληνικῇ καὶ ὅλῃ τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ χρησιμοποιοιμένου λειτουργικοῦ κειμένου τῆς παραδόσεως, χρονολογούμενης ἀπὸ πολλῶν αἰώνων, ὡς εἴπομεν. Ἡ προπαρασκευὴ δὲ αὕτη θὰ πρέπει νὰ στηριχθῇ ἐπὶ ἀντιβολῆς τῶν χειρογράφων ἐκλογαδίων πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὰ ἱερά κείμενα, τὰ ὁποῖα διεσώθησαν εἰς ἡμᾶς εἴτε σποραδικῶς ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν ἐλλήνων πατέρων καὶ ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων εἴτε καὶ ἐκ τῆς ἐρμηνείας αὐτῶν, καὶ πρὸς τὴν Σλαυωνικὴν μετάφρασιν καὶ διὰ τῆς κριτικῆς ἐπεξεργασίας ἐκ πάντων τούτων τῶν μαρτύρων τῆς παραδόσεως συλλεγησόμενου πλουσιωτάτου ὕλικου τοῦ λειτουργικοῦ κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Μία τοιαύτη κριτικὴ ἐκδοσις, ἣ ὁποία δὲν πρόκειται νὰ ἀνταγωνισθῇ τὴν ἄλλως ἀτελῆ κριτικὴν ἐγχειρίδιον ἐκδοσιν τοῦ Nestle ἢ ἄλλου τινός, ἐκτός τῆς ὀφειλείας, τὴν ὁποίαν θὰ παράσχη πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, θὰ ἀποτελέσῃ καὶ σοβαρὰν συμβολὴν εἰς τὴν διεθνῆ προσπάθειαν πρὸς διακρίβωσιν τοῦ ἀρχετύπου κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης. Ἄς ληφθῇ δὲ σοβαρῶς πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι τὸ λειτουργικὸν κείμενον τῆς Βίβλου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἀναγνωρίζεται ὑπὸ πάντων, ἂν καὶ εἰς διάφορον βαθμὸν, ὡς ἄξιον πάσης προσοχῆς, λόγῳ καὶ τῆς ἀρχαιότητος τῆς παραδόσεως, ἐφ' ἧς στηρίζεται καὶ τῆς σταθεροποιήσεώς αὐτοῦ διὰ τῆς μακροτάτης καθημερινῆς χρήσεως ἐν τῇ λατρείᾳ, ἥτις σταθεροποίησις εὐλογον ἦτο νὰ προστατεύσῃ τοῦτο ἀπὸ πάσης ἐκουσίας ἢ ἀκουσίας παραφθορᾶς κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν, δι' ἧς καὶ σπουδαῖοι ἀλλοδαποὶ ἐρευνηταί, ὁ Η. Greever, ὁ Colwell, ὁ Ridle, ὁ Metzgrer, ὁ Huskier κ.ἄ. ἀσχολοῦνται μετὰ ζήλου περὶ αὐτό.

Ἴδου λοιπὸν διατὶ πρέπει νὰ χαιρετισθῇ ἡ πρότασις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἣ ἐρχομένη νὰ ὑπομνήσῃ ἐπιτακτικὸν καθήκον τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν ἀνωτάτων πνευματικῶν ἐλληνικῶν ἰδρυμάτων, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἔχει ταχθῇ ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Ἡ ἐπιτυχὴς ὁμῶς ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος τούτου θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῆς τηρήσεως τῶν ἐξῆς δύο ἀπαραιτήτων ὄρων:

α) Ὅτι ἡ ὑπόμνησις αὕτη θὰ συνοδευθῇ συντόμως ὑπὸ γενναίας χορηγίας εἴτε παρὰ τινος εὐσεβοῦς ἄμα καὶ φιλομούσου Ἑλληνοῦ ἢ Ἑλληνίδος, εἴτε παρὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἴτε παρὰ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους εἴτε παρὰ τοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρυματος ἐρευνῶν εἴτε διὰ συνεργασίας πάντων τῶν εἰρημένων παραγόντων.

β) Ὅτι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σοβαροῦ τούτου ἐγχειρήματος θὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ συνεργασία ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων ἀρμοδίων, ψηφίζομένου εἰδικοῦ νόμου.

Δυνάμεις πνευματικαὶ ὑπάρχουν εὐτυχῶς, μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους δυνάμεναι νὰ ἀναζητηθοῦν εἰς τὰς θεολογικὰς καὶ φιλοσοφικὰς σχολὰς τῆς χώρας ἡμῶν, ὡς καὶ εἰς τὰς δύο ἑλληνικὰς θεολογικὰς σχολὰς τῆς ἀλλοδαπῆς, τ.ἔ. εἰς τὴν τῆς Χάλκης ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν τῆς Βοστώνης ἐν Ἀμερικῇ, πάντως ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ

ὑπάρχουν εὐτυχῶς καὶ διαπρεπεῖς φιλόλογοι δυνάμενοι νὰ βοηθήσουν σοβαρῶς εἰς τὸ μέγα ἔργον.

Τὰ σύγχρονα τεχνικὰ μέσα τῶν φωτοτυπιῶν τῶν κωδίκων διὰ τὴν ἀντιβολὴν αὐτῶν διευκολύνουν σημαντικῶς τὸ ἔργον τῆς μελέτης τοῦ πολυαριθμοῦ ὕλικου καὶ τὰ ἀπαραίτητα οἰκονομικὰ μέσα θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξοικονομηθοῦν. Ταῦτα ὅταν ὑπάρχουν, τότε καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς πρωτοβουλίας τῆς κατανομῆς τῶν τομέων καὶ τῆς τεχνικῆς διαρθρώσεως τοῦ ὠραίου ἐγχειρήματος μιᾶς ἑλληνικῆς κριτικῆς ἐκδόσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης θὰ εἶναι δυνατὸν, σὺν Θεῷ, νὰ ρυθμισθοῦν, παραμεριζομένης πάσης δυσχερείας καὶ ὑπερνικωμένης πάσης ἀτελείας, ἀλλὰ καὶ πάσης ἀπαισιοδοξίας καὶ μεμψιμοιρίας. Ἄς μοι ἐπιτραπῇ δὲ νὰ κλείσω τὴν ἀνακοινώσιν μου ταύτην μὲ ἐν λίαν ἐνθαρρυντικὸν μήνυμα, τὸ ὁποῖον μοι ἐστᾶλη μόλις προκαταβολικῶς ἀπὸ τὸν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Münster διακεκριμένον καθηγητὴν κ. Kurt Aland, εἰς ὃν ἀνετέθη ἡ φροντίς διὰ τὴν νέαν κριτικὴν ἐκδοσιν τοῦ Nestle καὶ ὁ ὁποῖος, εὐθὺς ὡς ἐπληροφορήθη τὸ σχέδιόν μας, ἔσπευσε νὰ μοι ἀνακοινώσῃ ὅτι ὄχι μόνον ἀποδίδει ἐκτακτὸν σπουδαιότητα εἰς τὸ ἐγχείρημα τοῦτο (Ihm kommt eine ausordentliche Bedachtung zu) καὶ ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν εἶναι ἀσφαλῶς ὁ ἐνδεικνύμενος δρόμος τῆς πραγματοποιήσεως αὐτοῦ (Die ist sicher der gewiesene Weg), ἀλλὰ καὶ δηλοῖ ὅτι τόσον αὐτός, ὅσον καὶ οἱ συνεργάται του ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνόμενῳ Institut für textkritische neutestamentliche Forschung καὶ τὸ πλοῦσιον ὕλικόν, τὸ ὁποῖον εἰς μικροφίλμ κλπ. διαθέτει τοῦτο, τίθεται προθύμως εἰς τὴν διάθεσίν μας. Δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι τοιαῦτα μηνύματα θὰ φθάσουν εἰς ἡμᾶς καὶ ἐξ ἄλλων χωρῶν λίαν προσεχῶς.

ΠΑΝ. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Συνεχιζομένης τῆς ἐκδόσεως τῶν
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου
Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
κυκλοφοροῦν ἤδη:

1) Τὸ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΑΡΙΟΝ καὶ
2) Τὸ ΜΗΝΑΙΟΝ ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜ-
ΒΡΙΟΥ.

Θὰ κυκλοφορήσῃ ἐντὸς ὀλίγου τὸ
ΤΡΙΩΔΙΟΝ

Ἐκδοσις καλλιτεχνικὴ καὶ πολυτε-
λῆς, δίχρωμος, ἐπὶ ἀρίστου χάρτου,
εἰς μέγα σχῆμα, χρυσοδερματόδετος.
(Τιμῶνται: Πεντηκοστάριον Δρ. 100.
Μηνῶν Σεπτεμβρίου » 80).

ΤΟ ΕΝ ΡΟΔΩ, ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ (19 - 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1959)

Ἡ ἐπιτροπή, εἰς τὴν ὁποίαν παρεπέμφθη τὸ σχέδιον τῆς ἐνσωματώσεως εἰς τὸ Π.Σ.Ε. τοῦ Διεθνoῦς Ἱεραποστολικoῦ Συμβουλίου, ἐπὶ τῇ βάσει καὶ τῆς προηγηθείσης συζήτησεως ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ὀλομελείας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐμελέτησε τὸ ζήτημα καθ' ὅλας τὰς πλευράς αὐτοῦ καὶ ἐπανεφέρε τὸ θέμα ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας πρὸς τελικὴν ἔγκρισιν. Ἡ ὀλομέλεια τῆς Κεντρ. Ἐπιτροπῆς ἐνέκρινε τὰς εἰσηγηθείσας ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τροποποιήσεις ἐν τῷ σχεδίῳ καὶ ἀπεφάσισεν, ἵνα ἀποστείλῃ τοῦτο εἰς τὰς Ἐκκλησίας—μέλη, ἵνα κάμωσι τὰς παρατηρήσεις των καὶ ἀποφανθῶσι περὶ τῆς μορφῆς τῆς ἐπιδικουμένης συνενώσεως τοῦ Διεθνoῦς Ἱεραποστολικoῦ Συμβουλίου μετὰ τοῦ Παγκ. Συμβ. τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ — διὰ πρώτην φοράν ἐπιχειρεῖ τοιαύτην ἐξαίρεσιν —, ἐπειδὴ αἱ σπουδαιότεραι ἀντιρρήσεις προέρχονται ἀπὸ τὰς Ὀρθοδ. Ἀντιπροσωπείας, ἀπεφάσισεν, ὅπως διὰ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα καὶ τὸ σχέδιον τῆς ἐνσωματώσεως μεθ' ὅλων τῶν ἄρθρων καὶ κεφαλαίων αὐτοῦ μεταφρασθῶσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πρὸς πληρεστέραν ἐνημέρωσιν τῶν Ὀρθοδ. Ἐκκλησιῶν—μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. (Ἰδὲ Minutes and Reports of the twelfth Meeting of the Central Committee—Rhodos, Greece, σελ. 75 καὶ ὄλον τὸ κείμενον τοῦ σχεδίου αὐτόθι ἀπὸ σελ. 117—144).

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 22ας Αὐγ. ἀνεγνώσθη ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς χαιρετιστήριον μῆνυμα πρὸς τοὺς συμμετασχόντας εἰς τὸ συνέδριον τῆς Κεντρ. Ἐπιτροπῆς ἐκ μέρους τοῦ Ρώσου Μητροπολίτου Νικολάου, ὅστις εὐρίσκειται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν καὶ διεξάγει τὰς συνεννοήσεις τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Παγκοσμίου Συμβ. τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς συνεργασίαν καὶ πλήρη συμμετοχὴν καὶ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν. Τὸ μῆνυμα ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Ἀγαπητοὶ φίλοι καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί!

Ἄναμιμνησκόμενος τῶν συναντήσεων καὶ συζητήσεων μετὰ ἀντιπροσώπων τοῦ Π.Σ.Ε. εἰς Οὐτρέχτην κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως δρᾶττομαι τῆς εὐκαιρίας, ὅπως ἀπευθύνω εἰς τὴν διάσκεψιν ἰθύνοντων ἐργατῶν τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως λόγον συμπαθείας καὶ ἀγαθῶν εὐχῶν.

Χαιρετίζω τὰ μέλη τῆς Κεντρ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. πρώτιστα πάντων ὡς ὑπερμάχους τῆς χριστιανικῆς ἐνώσεως. Ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ συμπαθοῦμεν τὰ μέγιστα τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν, διότι πιστεύομεν, ὅτι οἱ Δυτικοὶ ἡμῶν ἀδελφοὶ εὐλακρινῶς ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ὑπερνίκησιν τοῦ καταστρεπτικοῦ χωρισμοῦ ἐν τῇ πίστει, «σπουδά-

ζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Ἐφ. 4,3).

Ἡ συμπάθεια ἡμῶν πρὸς τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν, ἐκφραζομένη ἐν τῇ δεήσει τῆς Ἐκκλησίας «ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως» ὑπὸ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι, παρὰ τὸν χωρισμόν, πάντες οἱ χριστιανοὶ προσεύχονται ἐξακολουθητικῶς «εἰς τὸν Πατέρα ἡμῶν», ὅτι ὅλοι τηροῦμεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν ὅποιον ἔχομεν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ καὶ ὅλοι εἴμεθα συνδεδεμένοι διὰ τῆς κοινῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἴθε λοιπὸν ὁ κοινὸς οὗτος θησαυρὸς νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἐνότητα ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἥτις εἶναι ἰσχυρὰ ἐπαρκῶς, ὥστε νὰ φωτίσῃ πάντας τοὺς χριστιανούς διὰ μιᾶς ἀληθινῆς πίστεως καὶ οὕτω νὰ ἐνισχύσῃ αὐτοὺς νὰ συμμετέχωσιν ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι δὲν δυνάμεθα εἰ μὴ νὰ διακείμεθα εὐμενῶς πρὸς ὅλα τὰ μέτρα, τὰ λαμβανόμενα ὑπὸ τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐπίλυσιν πολλῶν κοινωνικῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ ἀγὼν ἐναντίον τοῦ κοινωνικοῦ ψεύδους, ἐπειδὴ ἔχομεν ἐπίγνωσιν τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας, αἱ προσπάθειαι πρὸς βοήθειαν τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν, ἡ καταδικὴ τῆς ἀποικιακῆς πολιτικῆς καὶ τῆς φυλετικῆς διακρίσεως—πάντα ταῦτα εἶναι ἄξια τῆς ἐνεργοῦ ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους πάντων τῶν χριστιανῶν συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς χριστιανικῆς συνειδήσεως. Τὸ κοινὸν ἠθικὸν ἔργον ἡμῶν εἶναι ὁ ἀγὼν, ἵνα σταματήσωσι τὰς δι' ἀτομικῶν ὄπλων δοκιμὰς καὶ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν πλήρη κατάργησίν των. Ἐντεῦθεν ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι συμμετέχομεν πλήρως καὶ δίδομεν τὴν ὑποστήριξιν εἰς τὰς προσπάθειας τοῦ Π.Σ.Ε. διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἐν τῷ μεταξύ νομίζω εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκφράσω τὴν ἐλπίδα, ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Π.Σ.Ε. διὰ τὰ κοινωνικὰ προβλήματα δὲν θὰ ἐπισιχθῇ τὸ κύριον ἔργον τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως, ἥτις ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐνωσιν ἐν τῇ πίστει, τῇ διηρημένη ὑπὸ διαφορῶν ἐρμηνειῶν. Ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ πρέπει νὰ ἐστάμεθα ὑπεράνω τῶν πολιτικῶν ἀντιφάσεων τῆς ἐποχῆς μας, καὶ νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς διηρημένους λαοὺς ἐν παράδειγμα ἐνότητα καὶ εἰρήνης, ἀδελφότητος καὶ ἀγάπης, ἀποβάλλοντες πᾶσαν αὐτάρκη ἀπομόνωσιν καὶ τὰς μὴ φιλικὰς σχέσεις πρὸς ἀλλήλους.

Ταῦτα ἔχων κατὰ νοῦν, ἀπευθύνω πάλιν τὸν χαιρετισμόν εἰς τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. ἐκ μέρους τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐκφράζω τὴν ἱκανοποίησίν μου, διότι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔχουσι διὰ πρώτην φοράν τὴν δυνατότητα τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἔργου τῶν οἰκου-

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΕΝ ΤΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ¹

Α'

Ότε πρό εβδομήκοντα περίπου ἐτῶν ὁ διάσημος προτεστάντης νομομαθής, ρωμαίστης καὶ κανονολόγος R. Sohm διεκλήρυτε τὴν περίφημον θεωρίαν του, καθ' ἣν ἡ οὐσία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ οὐσία τοῦ Δικαίου εὐρίσκονται ἐν ἀντιθέσει², ἤρχετο μία νέα περίοδος ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Διὰ τῆς ἐπαναστατικῆς τῶ ὄντι θεωρίας του ταύτης ὁ Sohm ἀρνούμενος αὐτὴν ταύτην τὴν δυνατότητα τῆς συμφώνως τῇ οὐσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρξεως Κανονικοῦ Δικαίου ἠπείλει νὰ συγκλονίσῃ ἐκ θεμελιῶν τὴν κανονικὴν τῶν Ἐκκλησιῶν τάξιν. Ἡ θεωρία αὕτη, ὡς ἦτο ἄλλωστε φυσικόν, προεκάλεσε μεγίστην ἀντίδρασιν μεταξύ τῶν Κανονολόγων καὶ δι' αὐτῆς ἀληθῆ ἀνθίσιν τῆς Ἐπιστήμης τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι αἱ βασικαὶ θέσεις τοῦ Sohm, λόγω ἀκριβῶς καὶ τοῦ ἀπολύτου τρόπου, καθ' ὃν διευτώθησαν, θεωροῦνται γενικῶς ὡς ἀνατραπεῖσαι καὶ καταρριφθεῖσαι. Ὡς παρατηρεῖ ὅμως χαρακτηριστικῶς ὁ Καθηγητῆς Mörsdorf, ἡ θεωρία αὕτη, ἀν καὶ θεωρηθεῖσα ἐπανειλημμένως νεκρά, ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελῇ μίαν ἀκάνθαν ἐν τῷ σώματι τῆς ἐπιστήμης τοῦ Κανονικοῦ Δι-

καίου μὴ ἐπιτρέπουσαν αὐτῇ νὰ ἡρεμήσῃ³. Πράγματ' δὲ ἀνεξαρτήτως τῶν πεπλανημένων πορισμάτων εἰς ἃ κατέληξεν ὁ Sohm, κατάρθρωσεν ὁ μεγαλοφυῆς οὗτος τῆς ἐπιστήμης ἐρευνητῆς καὶ θερμότατος φιλέλληνας νὰ προβῇ εἰς πλήρη διαπίστωσιν τῶν θεμελιωδῶν παρεκκλίσεων ἐν τῇ διοργανώσει τῆς τε Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (P.E.) καὶ τοῦ Προτεσταντισμοῦ καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς Κανονολόγους εἰς τὴν ἐξ ὑπαρχῆς θέσιν καὶ εἰς βάθος ἐρευνᾶν τῶν βασικῶν τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου προβλημάτων. Τὸ τέρμα τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου μετὰ τοῦ ὁποίου συνέπεσε περίπου καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ μνημειώδους Κώδικος τῆς P.E., τοῦ *Codex Iuris Canonici* ἀπετέλεσε τὴν ἀφετηρίαν νέων καὶ σημαντικωτάτων ἐξελίξεων ἐν τῇ καθόλου θεολογικῇ ἐπιστήμῃ, ἰδιαίτατα δὲ ἐν τῷ πεδίῳ τῆς ἐπιστήμης τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Ἡ πλήρης καὶ συστηματικὴ ἐκθεσις πασῶν τῶν θεωριῶν καὶ ἀπόψεων, αἵτινες διευτώθησαν περὶ τῶν θεμελιωδῶν προβλημάτων, ἅτινα ἀπασχολοῦν σήμερον τὴν ἐπιστήμην τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου θὰ ἀπῆρτε βεβαίως χρόνον πολυπλασίον τῆς ἀκαδημαϊκῆς ὥρας. Κατ' ἀνάγκην λοιπὸν θὰ ἐπιληφθῶμεν ἀκροθιγῶς τῶν σπουδαιωτέρων ἐκ τῶν ἀπασχολούντων σήμερον τὴν ἐπιστήμην ἡμῶν προβλημάτων, μάλιστα δὲ τῶν ἀφορώντων εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Δικαίου, εἰς τὴν μορφήν καὶ

1. Ἡ παρούσα ἐργασία ἀπετέλεσε τὸ κείμενον τοῦ ἐναρκηρίου λόγου μου ὡς ἐντεταλμένου ὑφηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῷ Παν/μίῳ Ἀθηνῶν, ἐκφωνηθέντος τῇ 21ῃ Ἰανουαρίου 1960.

2. R. Sohm, *Kirchenrecht*, τόμ. I: Die geschichtliche Grundlagen, Leipzig 1892, τόμ. II: Katholisches Kirchenrecht, Leipzig 1923. Τοῦ αὐτοῦ: Das alikatholische Kirchenrecht und das Decret Gratians, ἐν *Festschrift für A. Wach*, München-Leipzig 1918.

3. K. Mörsdorf, *Altkanonisches «Sakramentsrecht»? Eine Auseinandersetzung mit dem Anschauungen Rudolph Sohm über die inneren Grundlagen des Decretums Gratian*, ἐν *Studia Gratiana* (Bologna 1953) τόμ. I 1953 σελ. 488.

μενικῶν ὀργανώσεων, τοῦθ' ὅπερ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀμοιβαίαν κατανόησιν.

Ἐπικαλοῦμαι τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὰς ἐργασίας τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ εὐχομαι τὴν εὐλογημένην ἐπιτυχίαν διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων, μεθ' ὧν ἀσχολεῖται, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ πιστεύητε εἰς τὴν συνεργασίαν ἡμῶν εἰς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ μέγα ἔργον τόσον τῆς ἐπανενώσεως τῶν χριστιανῶν, ὅσον καὶ τῆς θεμελιώσεως τῆς εἰρήνης μεταξύ τῶν ἐθνῶν.

(ὕπογρ.) Μητροπολίτης Νικόλαος».

Τὸ μήνυμα, ἀκουσθὲν μετὰ χαρᾶς, κατεχειροκροτήθη ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου, ὡς ἐνδεικτικῶν τῶν προθέσεων τῆς μεγάλης καὶ ἀγίας Ρωσικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως καὶ εἰδικῶς τοῦ Π.Σ.Ε. Σημειωθῆτω καὶ πάλιν, ὅτι ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία, ὡς προείπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἀπέστειλε καὶ εἰς τὸ Συνεδριον τῆς Ρόδου διὰ πρώτην φοράν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως δύο ἀντιπροσ-

ώπους αὐτῆς ὡς παρατηρητάς. Ἐν μᾶ τῶν συνεδριάσεων τῆς ὀλομελείας ἀνεφέρθη ὡσαύτως, ὅτι θὰ μεταβῇ κατὰ Δεκέμβριον μῆνα — μετέβη ἤδη — ὁ Γεν. Γραμματεὺς κ. Visser't Hooft μετὰ τριῶν ἐκ τοῦ κέντρου τῆς Γενεῦς ἀξιωματοῦχων καὶ τοῦ κ. Νικολάου Νησιώτου ὡς ὀρθοδόξου μέλους εἰς Μόσχαν, πρὸς ἀνταπόδοσιν τῆς ἐν Οὐτρέχτη προμνημονευθεῖσης ἀνωτέρω συναντήσεως καὶ συνέχισιν τῶν διαπραγματεύσεων, ὅπως καταστῆ καὶ ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία μέλος τοῦ Π.Σ.Ε. Πάντως ὅλον τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς ἐνωτικῆς κινήσεως τῶν Ἐκκλησιῶν θὰ ἐξετασθῇ καὶ κατὰ τὰς προσεχεῖς συνεδριάσεις ἐν Ρόδῳ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Αὐτοκ. Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῇ εὐλογημένῃ πρωτοβουλίᾳ τοῦ προκαθημένου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Ἀθηναγόρου, τὰς ὁποίας οὐ μόνον οἱ Ὀρθόδοξοι, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ χριστιανοὶ τῆς Οἰκουμένης μετὰ πολλῶν ἐλπίδων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς συνεργασίας καὶ προσεγγίσεως τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ κόσμου προσδοκῶσιν.

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣ. Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

τὸν τύπον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, τέλος δὲ εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Α'

Αἱ σύγχρονοι ἐξελίξεις ἐν τῷ Κανονικῷ Δικαίῳ τῆς Ρ. Ε.

Αἱ προϋποθέσεις τῶν συγχρόνων ἐξελίξεων ἐν τῷ Δικαίῳ τῆς Ρ. Ε. εἶχον ἤδη τεθῆ, κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑκατονταετηρίδα, καθ' ἣν ἤρξατο ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ἡ ὑπερνίκησις τῆς ἐκκοσμικεύσεως τοῦ ὄργανισμοῦ τῆς Ρ. Ε. Ἡ ἐκκοσμικεύσις αὕτη ἦτο, ὡς γνωστόν, ἀποτέλεσμα τῆς ἐν αὐτῇ διαιρέσεως τοῦ ἐνιαίου καὶ ἀδιαιρέτου θείου καὶ ἀνθρωπίνου τῆς Ἐκκλησίας ὄργανισμοῦ καὶ τῆς αὐτοτελοῦς ὀργανώσεως τῆς ὁρατῆς Ἐκκλησίας⁴. Οὕτως ἡ Ρ. Ε. ἐξῆρε ἐν τῇ διοργανώσει αὐτῆς τὴν ὁρατὴν καὶ ἀνθρωπίνην πλευρὰν εἰς βάρος τῆς θείας καὶ ἀοράτου.

Ἡ βαθυτάτη δὲ ἀλλοίωσις, ἣτις ἐπῆλθεν εἰς τὴν διοργάνωσιν τῆς Ρ. Ε. συνίσταται ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει εἰς τὴν διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἀριστοτελείου φιλοσοφίας καὶ τῆς σχολαστικῆς θεολογίας ἐκκοσμικεύσιν τοῦ ὄργανισμοῦ αὐτῆς ἰδίως μετὰ τὸ μέγα σχίσμα μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως (1054). Τὸ Κανονικὸν Δίκαιον ἀπεχωρίσθη ἔκτοτε καὶ ἐπὶ αἰῶνας τοῦ κυρίως κορμοῦ τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης καὶ προσήγγισε πρὸς τὸ κατὰ κόσμον Δίκαιον⁵. Δὲν ἐκυριάρχουν πλέον ἐν αὐτῷ οἱ θεολογικοὶ ὅροι, ἀλλ' οἱ ὅροι τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου⁶. Πράγματι δὲ ἡ Ρ. Ε., ἰδίως κατὰ τοὺς μετὰ τὸ σχίσμα αἰῶνας, παρωμοιάζετο ὀλονὲν καὶ περισσότερον πρὸς τὴν ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν, τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς ὁποίας, ἦτοι τὸ πνεῦμα τῆς ἀπολύτου αὐθεντίας, ἐπιβολῆς καὶ κυριαρχίας μετεφυτεύθη αὐτοουσίως εἰς τὴν Ρ. Ε.^{6α}. Ἡ κατάρρευσις ὅμως τῆς κοσμικῆς δυνάμεως τοῦ Παπισμοῦ διὰ τῆς Säkularisation τοῦ 18ου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ κατάργησις τοῦ παπικοῦ κρά-

τους καὶ συνεπῶς καὶ τῆς ἀμέσου κοσμικῆς ἐξουσίας τῶν παπῶν ἀπετέλεσεν τὸ αἷτιον τῆς στροφῆς τῆς Ρ. Ε. πρὸς τὰς πνευματικὰς ἀξίας, αἵτινες καὶ ἀπετέλεσαν τὸν ρυθμιστικὸν παράγοντα τῶν περαιτέρω κατευθύνσεων τοῦ Δικαίου τῆς. Ἡ ἐν γένει τάσις τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου κατὰ τὴν ἀμέσως πρὸ τῆς Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ (1870) καὶ τὴν μετὰ ταύτην περίοδον ἐχαρακτήρισθη διὰ τοῦ ὄρου «ἀποπνευματοποίησης» («Spiritualisierung»)⁷.

Ἡ τάσις αὕτη τῆς Spiritualisierung προσέλαβε τεραστίαν ἔκτασιν μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον. Σπουδαιότατα πνευματικὰ ρεύματα, ὡς ἡ Λειτουργικὴ Κίνησις καὶ ἡ περὶ τοῦ μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ Θεολογία ἀπετέλεσαν τὸ πνευματικὸν ὑπόβαθρον, ἐφ' οὗ τείνει νὰ ὑψωθῆ ἡ ἀναγεννηθεῖσα ἐπιστήμη τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Διότι δὲν πρόκειται πλέον περὶ δευτερευούσης σημασίας καὶ σπουδαιότητος θεμάτων. Τὰ τιθέμενα προβλήματα ἀφοροῦν εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν οὐσίαν τοῦ Δικαίου τῆς Ἐκκλησίας, τὴν φύσιν καὶ τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ πολιτεύματος αὐτῆς.

1. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Δικαίου.

Οὕτω, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πρόβλημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Δικαίου, ἡ αὐτοτελής καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησίας διοργάνωσις αὐτῆς καταδικάζεται ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῶν συγχρόνων κατευθύνσεων. Δεδομένου μάλιστα, ὅτι συμφώνως πρὸς τὸν κανόνα «Agere sequitur esse» καὶ τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους «ἀπὸ τοῦ τέλους ἅπαντα προσαγορεύειν δίκαιον», τὸ Δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι δυνατόν ἢ νὰ εἶναι ἀνάλογον, πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτῆς.⁸ Ἐκ τούτων ἐπιτεταί ὅτι προϋπόθεσις καὶ θεμέλιον, ἐφ' οὗ οἰκοδομεῖται πᾶν σύστημα Κανονικοῦ Δικαίου εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησίας.⁹ Ἀκριβῶς δὲ ἡ ὑπὸ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς θεολογίας κατὰ τὸ παρελθὸν παραμέλησις τοῦ σπουδαιότατου περὶ τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησίας θέματος προκαλεῖ κατάπληξιν, ὡς παρατηρεῖ καὶ αὐτὸς ὁ σύγχρονος, διαπρεπῆς ρωμαιοκαθολικὸς Κανονολόγος Mörsdorf¹⁰. Ἡ αἰτία ὀφείλεται κατὰ τὸν Καθηγητὴν Plöchl¹¹, ἀκολουθοῦντα ἐν προκειμένῳ τὸν Mitterer¹² εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτου διαχωρισμὸν μεταξὺ ὁρατῆς καὶ ἀοράτου Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν ἀπόδοσιν εἰς τὴν ἀόρατον Ἐκκλησίαν τοῦ προσδιορισμοῦ «μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ», ἐν

7. Πρβλ. H. Feine, ἐνθ' ἄν. σελ. 594 ἐξ.

8. Πρβλ. Κων. Μουρατίδου, Ἡ οὐσία καὶ τὸ πολιτεῦμα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν διδασκαλίαν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Συμβολὴ εἰς τὰ θεμελιώδη προβλήματα τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Ἐν Ἀθήναις 1958, σελ. 10 ἐξ.

9. Πρβλ. H. Liermann, Deutsches Evangelisches Kirchenrecht, Stuttgart 1933, σελ. 4.

10. Eichmann - Mörsdorf, Lehrbuch des Kirchenrechts auf Grund des Codex Iuris Canonici, τόμ. I, 8η ἐκδ., Paderbon 1954, σελ. 22.

11. W. Plöchl, Geschichte des Kirchenrechts, II τόμ. Wien-München, 1955 σελ. 40.

12. A. Mitterer, Geheimnisvoller Leib Christi, Wien 1950.

4. Πρβλ. τὴν προσεχῶς δημοσιευθεῖσάν μελέτην ἡμῶν ὑπὸ τὸν τίτλον: Συμβολαὶ εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ προβλήματος τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Δικαίου. Τεύχος Αον. Διαφοροποίησης, ἐκκοσμικεύσεως καὶ νεώτεροι ἐξελίξεις ἐν τῷ Δικαίῳ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

5. Πρβλ. Hans Dombois, Der Kampf um das Kirchenrecht, ἐν Die Katholizität der Kirche ἐπιμ. H. A s m u s s e n καὶ W. S t ä h l i n, Stuttgart 1957 σελ. 300. «Das pneumatische Kirchenrecht als ein Zweig der Theologie, von Theologen betrieben, trennt sich als eigene Disziplin vom der Theologie und unterscheidet sich immer weniger von weltlichen Recht. Beide Systeme, das römische seit den Laterankonzil (1139-1215) wie das protestantische sind spirituelle Konzeptionen, die auf einer Trennung von Innen und Aussen beruhen. Sie sind einander sehr viel mehr verwandt als beide gemeinsam dem Recht der alten Kirche».

6. Πρβλ. Alois Dempf, Sacrum Imperium. Geschichte und Staatsphilosophie des Mittelalters und der politischen Renaissance, Darmstadt 1954 σελ. 456. «Das römische Recht, das der Theologie Magd sein sollte, hat sich gerächt, es ist die Herrin geblieben...».

6α. Πρβλ. H. Feine, Kirchliche Rechtsgeschichte τόμ. I. Die Katholische Kirche ἐκδ. 2α Weimar 1954, σελ. 99 ἐξ., 135 ἐξ.

ἀντιθέσει πρὸς τὴν ὁρατὴν πλευρὰν αὐτῆς, ἥτις καὶ ἐνδιαφέρει κυρίως τὴν ἐπιστήμην τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Ἡ διδασκαλία αὕτη ἐπικρατήσασα πλήρως καὶ μετὰ τὴν ἐν Τριδέντῳ Σύνοδον ἐπέξηγεῖ τὸ γεγονός, ὅτι οὐδεμίαν ἐπίδρασιν ἔσχεν ἐπὶ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον ἢ περὶ τῆς μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ θεολογία. Ἐξ ἀντιδράσεως μάλιστα πρὸς τὴν προτεσταντικὴν περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλίαν, ἡ Ρ.Ε. ὑπερέξῃρεν ἔτι μᾶλλον τὴν σημασίαν τῆς ὁρατῆς Ἐκκλησίας εἰς βάρος τῆς ἀοράτου. Ἡ ἀποκλειστικὴ σχεδὸν θεώρησις τῆς οργανώσεως τῆς Ρ.Ε. ἐπὶ τῆς βάσει τοῦ παπικοῦ πρωτείου ἐξουσίας κατέστησεν αὐτὴν αὐστηρῶς νομικὸν καὶ σωματικὸν ὄργανισμὸν. Ἐξ ἀπόψεως δικαίου ἡ Ἐκκλησία ἐχαρακτηρίζετο ὡς σωματεῖον (Körperschaft) καὶ οὐχὶ ἴδρυμα (Anstalt)¹³. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον διεμορφώθη ἀπεσπασμένη τις περὶ Ἐκκλησίας θεωρία ἐστερημένη ἐν πολλοῖς τοῦ οὐσιώδους καὶ θείου αὐτῆς περιεχομένου. Ὡς ὁμολογεῖ δὲ ρωμαιοκαθολικὸς ἐπιστήμων τῆς περιωπῆς τοῦ Odo Casel, «ὁ νομικὸς προσδιορισμὸς τῆς Ἐκκλησίας θεμελιωθεὶς ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἐπωκοδομήθη ἐν συνεχείᾳ μονοπλευρῶς. Βεβαίως ἡ Ἐκκλησία εἶχε πάντοτε τὴν ἱεραρχίαν τῆς. Ἄλλ' ἴσως παρεῖδε τις ἐνίοτε μεγάλως, ὅτι τὸ δίκαιον καὶ ἡ ἐν γένει κανονικὴ τάξις τῆς Ἐκκλησίας, τότε καὶ μόνον εὐρίσκουν τὴν δικαίωσίν των, ἐὰν προέρχωνται ἐκ τῆς ἀγάπης, δηλ. ἐκ τῆς θείας καὶ θεοποιούσης ἀγάπης, καὶ αὐτὴν ὑπηρετοῦν... Διότι ἡ ἐσχάτη τῆς Ἐκκλησίας οὐσία δὲν εἶναι ἡ ἱεραρχικὴ ὀργάνωσις, ἀλλὰ τὸ μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἐκκλησία αὕτη παραμένει εἰς τὴν ἀπέραντον αἰωνιότητα, ἐνῶ ὁ ἐγκόσμιος ὀργανισμὸς τῆς παρέρχεται»¹⁴. Ἡ παραθεώρησις τῆς σπουδαιότητος ταύτης ἀληθείας ἐν τῇ διοργανώσει τῆς Ρ.Ε. ὠδήγησε τὸν καθηγητὴν Mauer εἰς θαρραλέαν καὶ εἰλικρινῆ ὁμολογίαν, δι' ἧς τίθεται ἡ ἀλήθεια ὑπεράνω οἰασθήποτε σκοπιμότητος, ἐν ἄρθρῳ δι' οὗ κλείει τὸ τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Theologie der Zeit», ἀφιερωμένῳ εἰς τὸ θέμα «Ἡ Ἐκκλησία τοῦ ζῶντος Θεοῦ», «Die kirche des lebendigen Gottes» (1 (1936) Heft -3) Οὕτως ὁ Καθηγητὴς Mauer τονίζει, ὅτι ἀδὲν δύναται τις νὰ ἐκπέσῃ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος μόνον διὰ τῆς ἑτεροδόξου περὶ Ἐκκλησίας ἀντιλήψεως, ὑπάρχει ἐπίσης ἡ ἐκπτώσις διὰ τῆς υπερβολικῶς ἐπιφανειακῆς θεωρήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ὑπάρχει τὸ ἀμάρτημα τῆς ἐξωτερικεύσεως καὶ τῆς μηχανοποιήσεως μιᾶς πνευματικῆς πραγματικότητος καὶ αὐτὸ οὐδὲν εἶναι μικρότερον ἀμάρτημα κατὰ τοῦ Πνεύματος. Καὶ θέτει τὸ ἐρώτημα: «Δὲν ὑπεπέσαμεν καὶ ἡμεῖς καθ' ἑνᾶ οἰονδήποτε τρόπον κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν εἰς τὸ ἀμάρτημα τοῦτο; Μορφαί τινες διεῖδον βαθύτερον τὸ πρόβλημα, ἀλλ' ἡ πνευματικότης των δὲν ἐπέδρασεν εὐρέως. Ἡ περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλία των εἶναι καὶ ἡ περὶ Ἐκκλησίας εἰκὼν τοῦ 19ου αἰῶνος ἢ μήπως κυριαρχεῖ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀξίεπαινος μὲν κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ συχνάκις ἐξαιρετικῶς μεγάλως

φανατισμὸς καὶ ἀγωνιστικὸς ζήλος;» Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν μονομερῆ περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλίαν, ἥτις ἐπεκράτησεν ἐν τῇ Ρ.Ε. μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Codex Juris Canonici, διεκέρυσεν ὁ C. Feckes ἐκφράζων τὰς νεωτέρας τάσεις ἐν τῇ θεολογίᾳ τῆς Ρ.Ε., ὅτι ἐγκατέλειψε αὕτη, ἵνα ἀφιερωθῇ εἰς τὴν ἔρευναν κυρίως τοῦ θείου καὶ οὐσιώδους ἐν αὐτῇ. «Δέον, ἐτόνιζεν ὁ Feckes, κάθε χριστιανὸς νὰ κατανοήσῃ ὅτι ἡμεῖς ἐγκατελείψαμεν τὴν ἀντιμεταρρυθμιστικὴν περὶ Ἐκκλησίας ἄποψιν διὰ νὰ παρουσιάσωμεν μίαν εἰκὼν αὐτῆς, ἥτις ἐπειδὴ ἀκριβῶς θὰ εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς πολιτικῆς, θὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ἐσωτάτην πλευρὰν καὶ τὸ ἐσχάτον βάθος αὐτοῦ τοῦ μυστηρίου τῆς πίστεως» ταυτοχρόνως μίαν εἰκὼνα, ἡ ὅποια θὰ δύναται νὰ κερδίσῃ ἐκ νέου πέρα τῆς στενῆς δυτικῆς σκέψεως οἰκουμένην εὐρύτητα»¹⁵.

Ἡ οὐσία τῆς καθόλου προσπαθείας ἐγκείται εἰς τὴν ὑπερνίκησιν τῆς ἐκκοσμικεύσεως καὶ τῆς μονοπλευροῦ προβολῆς τῆς ὁρατῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς παρακάμψεως τῆς σχολαστικῆς θεολογίας καὶ τῆς ἀριστοτελεῖου φιλοσοφίας, αἵτινες συνέβαλλον, ὡς ἐλέχθη, εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἕνα αὐστηρῶς νομικὸν ὄργανισμὸν. Ἐπι δὲ γενικώτερον τοῦ ἐνδοκοσμικισμοῦ (Immanentismus) ἡ ὀρθολογισμοῦ (Rationalismus), ὅστις καὶ ἀποτελεῖ τὸ κατ' ἐξοχὴν γνώρισμα τῆς χριστιανικῆς Δύσεως¹⁶, καὶ ἡ ἐπάνοδος εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ μέσα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων καὶ τὸν μυστικισμὸν. Ἡ διαίρεσις μεταξὺ ὁρατῆς καὶ ἀοράτου Ἐκκλησίας τείνει νὰ μεταβληθῇ διὰ τῶν ἐρευνῶν τῶν ὀπαδῶν τῆς Λειτουργικῆς κινήσεως καὶ τῆς περὶ τοῦ μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ θεολογίας εἰς σύνθεσιν καὶ ἐναρμόνισιν τοῦ ὁρατοῦ μετὰ τοῦ ἀοράτου διὰ τῆς ὀρθῆς ἀξιολογήσεως τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παραγόντων. Χωρὶς νὰ ἀρνῶνται αἱ πνευματικαὶ αὗται κινήσεις τὴν σημασίαν τοῦ κατὰ Ματθαῖον χωρίου (18,16), ἐνθα ὁ Κύριος ὁμιλεῖ περὶ τῆς πέτρας, ὅφ' ἦν κατὰ τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς ὑπονοεῖται ὁ Πέτρος ἐφ' οὗ ὀκοδομήθη κατ' αὐτοὺς ἡ Ἐκκλησία, ἐξάφρου παραλλήλως τὴν σπουδαιότητα τῆς παραβολῆς τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ κλήματος. Οὕτω καθίσταται δυνατὴ ἡ προσέγγισις τῆς κανονικῆς ἱεραρχίας πρὸς τὴν ἀληθῆ οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ δὲ ἐσώτερον καὶ οὐσιώδες, τὸ ὁποῖον παραμένει εἰς τὴν αἰωνιότητα εἶναι ἡ πλήρης μυστηρίου ἕνωσις τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Χριστοῦ ὡς κεφαλῆς αὐτῆς, ἡ ἀθάνατος μετ' Αὐτοῦ συζυγία, τὸ μυστήριον τῆς ἀγάπης μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἠγαπημένου^{16α}. Διὰ τῆς διδασκαλίας ταύτης κυριαρχεῖ ἐκ νέου τὸ μυστικιστικὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον εἰσδύει εἰς τὴν οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον προβάλλεται ἐκ νέου ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν ἀληθῆ αὐτῆς φύσιν καὶ ἡ Ἐκκλησιολογία

15. C. Feckes, Aus dem Ringen um das Kirchenbild, ἐν Theologie der Zeit ἐνθ' ἀν. σελ. 154.

16. Ἰωάν. Καλογήρου, Αἱ περὶ τῆς ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀντιλήψεις νεωτέρων ρωμαιοκαθολικῶν θεολόγων, Ἀθήναι 1951, σελ. 89.

16α. Πρβλ. O. Mauer, ἐν Theologie der Zeit, ἐνθ' ἀν., σελ. 164.

13. Alois Dempf, ἐνθ' ἀν. σελ. 328.

14. Odo Casel, Die Kirche als Braut Christi nach Schrift, Väterlehre und Liturgie, ἐν Theologie der Zeit, I Reihe, Folge 2/3 Wien 1936 σελ. 109.

ἐπανευρίσκει τὴν εὐγενεστάτην περίοδον τῆς Θεολογίας, ἥτοι τὴν περίοδον τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Μεγάλαι μορφαὶ τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ὡς ὁ John Adam Möhler, ὁ Schieeben, ὁ Pilgram, αἵτινες ἀπετέλεσαν τοὺς προδρόμους τῶν κινήσεων τούτων καὶ εἶχον περιπέσει εἰς λήθην, καταλαμβάνουν καὶ πάλιν ἐξέχουσιν θέσιν ἐν τῇ θεολογίᾳ τῆς Ρ.Ε., τὰ δὲ ἔργα των ἐπανεκδίδονται εἰς ἐκδόσεις λαμπράς. Ἡ ἐπίδρασις των ἐπὶ ἡγετικὰς μορφὰς τῆς συγχρόνου θεολογίας ὡς ὁ Romano Guardini καὶ Neundorfer ὑπῆρξε μεγάλη¹⁷.

Διὰ τῆς νέας ταύτης καὶ ἐμβριθοῦς περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλίας ὑπογραμμίζεται τοῦτο μὲν ἡ ἀνάγκη τῆς νομικῆς ὁργανώσεως τῆς ὁρατῆς Ἐκκλησίας πρὸς διαφύλαξιν τῆς ἐν αὐτῇ κανονικῆς τάξεως, τοῦτο δὲ ὅτι ἔσωθεν θεωρουμένη ἡ Ἐκκλησία εἶναι κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον κοινωνία ἀγάπης τῶν πιστῶν, αὐτὸ τοῦτο τὸ μυστικὸν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον αἱ σχέσεις μεταξύ τῶν ἐνοπιῶν ὁργανῶσις, δίκαιον, ἐξουσία, ἱεραρχία ἀφ' ἑνὸς καὶ Ὁργανισμός, κοινωνία λατρείας καὶ ἀγάπης ἀφ' ἑτέρου εὐρίσκουν ἐν πολλοῖς τὴν εὐτυχῆ αὐτῶν λύσιν. Ὁ ὁργανισμὸς τείνει νὰ λάβῃ ἐκ νέου πρωτεύουσαν θέσιν ἔναντι τῆς ὁργανώσεως καὶ ἡ ἀγάπη ἔναντι τοῦ νόμου καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως. Γενικῶς δὲ ἡ συμβολὴ τῆς Λειτουργικῆς κινήσεως καὶ τῆς Θεολογίας τοῦ Corpus Christi mysticum ὑπῆρξεν σπουδαιοτάτη διὰ τὴν περαιτέρω ἔρευναν τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Δικαίου. Ἡ ἐπιστήμη τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου προσδιορίζεται πλέον ὡς κατ' ἐξοχὴν κλάδος τῆς Θεολογίας, ἐφωδιασμένος βεβαίως καὶ διὰ τῆς νομικῆς μεθόδου¹⁸. Εἶναι τῶ ὄντι βαρυσήμαντος καὶ ἀποτελεῖ ἔκφρασιν τῆς συντελουμένης κατὰ τὴν τρέχουσαν περίοδον ἐξελίξεως ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἢ ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Mörsdorf διατυπωθεῖσα ἄποψις, καθ' ἣν «ἡ Ἐκκλησία εἶναι κοινωνία ἀνθρώπων καὶ ὡς τοιαύτη ὁρατὸν τι, ἀλλὰ συγχρόνως κρύπτει ἐν ἑαυτῇ βαθέως ἔρριζωμένα μυστικά καὶ κατὰ τοῦτο εἶναι ἀόρατος. Τὸ Κανονικὸν Δίκαιον ἀπασχολεῖται περισσότερο περὶ τὴν ὁρατὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἡ Δογματικὴ περὶ τὴν ἀόρατον. ἀλλ' οὐδεὶς τῶν δύο τούτων ἐπιστημονικῶν κλάδων δύναται νὰ παραθεωρῇ τὴν ἄποψιν τοῦ ἑτέρου, διότι ἡ Ἐκκλησία δέον νὰ θεωρῆται, ὅπως πράγματι εἶναι»¹⁹.

Ἡ πλέον ἐντυπωσιακὴ ἐκδήλωσις τῶν συγχρόνων κατευθύνσεων ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πρόβλημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Δικαίου συνίσταται εἰς τὸν παραμερισμὸν τοῦ περὶ Ἐκκλησίας ὀρισμοῦ τοῦ Καρδινάλιου Bellarmin († 1621). Ὁ ὀρισμὸς οὗτος τοῦ Bellarmin, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας ἐθεωρεῖτο ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ὡς κλασσικός, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νεωτέρων ἐξελίξεων ἀποδεικνύεται οὐ μόνον ἀτελής, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος, δεδομένου ὅτι ἐν τῷ ὀρισμῷ τούτῳ ἐμφαίνεται σαφέστατα ἡ ἐπικρατοῦσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἀρχὴ τῆς διαιρέσεως μεταξύ ὁρατῆς καὶ ἀόρατου Ἐκκλησίας καὶ αὐτοτελοῦς

διοργανώσεως τῆς ὁρατῆς αὐτῆς πλευρᾶς. Οὕτως οὐδεὶς γίνεται λόγος ἐν τῷ ὀρισμῷ τούτῳ περὶ τῆς Ἐκκλησίας ὡς θείου καθιδρύματος θεμελιωθέντος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ περὶ τῆς θείας προσελεύσεως τῶν μυστηρίων ἔτι δὲ οὐδὲ περὶ τοῦ σκοποῦ τὸν ὁποῖον εἶναι κεκλημένη νὰ ἐκπληρώσῃ ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἐντονος δὲ καταβάλλεται σήμερον ὑπὸ τῶν Κανονολόγων τῆς Ρ.Ε. ἡ προσπάθεια πρὸς ἐπίτευξιν πλήρους κατὰ τὸ δυνατόν προσδιορισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἀπόψεως τῆς ἐπιστήμης τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδίων αὐτῆς ἐπιστημονικῶν μέσων καὶ μεθόδων²⁰.

Ἡ τοιαύτη θεώρησις τοῦ ὁρατοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὁργανισμοῦ ὡς ἀδιασπᾶστος δηλονότι συνηνωμένου μετὰ τῆς ἀόρατου Ἐκκλησίας ἦτο φυσικὸν νὰ προσδώσῃ καὶ εἰς τὸ δίκαιον αὐτῆς ἐξόχως πνευματικὸν καὶ ιδιότυπον χαρακτήρα, διακρινόμενον σαφῶς τοῦ δικαίου τῶν κατὰ κόσμον ὁργανισμῶν. Εἶναι δὲ ἐξόχως χαρακτηριστικόν, ὅτι ὑπὸ ρωμαιοκαθολικῶν Κανονολόγων, ὑπὸ π. χ. τοῦ Joseph Klein, ὑποστηρίζεται ἡ γνώμη, ὅτι διὰ τῆς μετὰ τὸ σχίσμα διεισδύσεως καὶ ἐπικρατήσεως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Δικαίου τῆς Ρ.Ε. τοῦ ὅρου jurisdiction ἐπῆλθεν ἡ ἀλλοίωσις καὶ ἐκκοσμίκευσις τοῦ Δικαίου αὐτῆς. Τίθεται δὲ ὑπ' αὐτοῦ ὡς κύριος σκοπὸς τῆς ἐπιστήμης τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου σήμερον ἡ ὑπερνίκησις τῆς περιόδου, ἥτις περιλαμβάνεται μεταξύ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Decretum Gratiani καὶ τοῦ Codex Juris Canonici καὶ ἡ ἐπάνοδος εἰς τὸ καθαρῶς πνευματικὸν Δίκαιον τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας²¹.

(Συνεχίζεται) ΚΩΝΣΤ. Δ. ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ

Ἐντεταλμένος Ὑφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

20. Ἀξιόλογον εἶναι σχετικῶς τὸ ἔρθρον τοῦ B. P a n z r a m, Der Kirchenbegriff des Kanonischen Rechts. Versuch einer methodologischen Begründung, ἐν Münchener Theologische Zeitschrift 4 (1953) σελ. 187-209.

21. Joseph Klein, Grundlegung und Grenzen des Kanonischen Rechts: Recht und Staat in Geschichte und Gegenwart 130, Tübingen 1947, 10 ἐξ. Πρβλ. τοῦ αὐτοῦ: Kanonistische und moraltheologische Normierung in der Katholischen Theologie, Tübingen 1949.

«Τάδε λέγει Κύριος. Ἐπιστρέφητε πρὸς με ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν, ἐν νηστείᾳ, καὶ ἐν κλαυθμῷ, καὶ ἐν κοπετῷ, καὶ διαρρήξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, καὶ μὴ τὰ ἱμάτια ὑμῶν καὶ ἐπιστρέφητε πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, ὅτι ἐλεῆμων καὶ οἰκτίρων ἐστὶ, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις...».

(Ἀπὸ τὸ προφητικὸν ἀνάγνωσμα τοῦ Ἰωήλ, τῆς Τετάρτης τῆς Τυρῶνης).

«Ἀνέτειλε τὸ ἕαρ τῆς νηστείας, καὶ τὸ ἄνθος τῆς μετανοίας· ἀγνίσωμεν οὖν ἑαυτοὺς ἀδελφοί, ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ, τῷ φωτοδότῃ ψάλλοντες, εἰπωμεν Δόξα σοι, μόνε φιλάθρωπε».

(Ἀπὸ τὴν ὕμνολογίαν τῆς Τετάρτης τῆς Τυρῶνης).

17. C. Feckes, ἐνθ' ἄν. σελ. 156.

18. Eichmann-Mörsdorf, ἐνθ' ἄν. σελ. 7 ἐξ. 48.

19. Ἐνθ' ἄν. σελ. 21 ἐξ.

ΟΙ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΙ» ΚΑΙ Η ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ ΑΥΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Γ'

Γ) Ὁπαδῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ τῆς Πεντηκοστῆς.

59) Ἀθηνῶν Α'. Θεσσαλονίκης 136. Προϊστάμενος Σπυρίδων Κώνστας ἢ Κωνσταντινίδης.

60) Ἀθηνῶν Β' 5η στάσις Χολαργοῦ. Προϊστάμενος Κων/νος Ἀνδρέου (Σύνολον μελῶν ἀφοπτεμένων 300).

Δ') Ὁπαδῶν τοῦ Δόγματος τῶν Εὐαγγελιστῶν.

61) Ἀθηνῶν Α' Σπυρίδωνος Τρικούπη ἀριθμ. 3.

62) Ἀθηνῶν Β' Ἀριστομένους 54.

63) Ἀθηνῶν Γ' Πλαπούτα ἀριθμ. 42.

(Καί εἰς τοὺς τρεῖς τούτους οἴκους προϊσταται ὁ Κ. Ξηρόκωστας, τὰ δὲ μέλη ἀνέρχονται εἰς 100. Δέον νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα, ὅτι τὸ ὡς ἄνω δόγμα ἔχει χιλιαστικὰς ἰδέας, ἀπορρίπτει τὸ δόγμα τῆς ἁγίας Τριάδος, τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς κ.λ.π., ἔχει δὲ ἔλθει εἰς διάστασιν μέ τινας ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι προτεσταντικῶν παραφυάδων).

Ε') Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Πεντηκοστῆς (Πεντηκοστιανοί).

64) Ἀθηνῶν Αἰόλου 43. Προϊστάμενος Εὐαγγ. Φωτίου—μέλη 54.

65) Κορυδαλλοῦ Νικαίας, Ταξιάρχων 41. Προϊστάμενος Ν. Καρακωστανόγλου—ἔτος ἰδρύσεως 1954—μέλη 45.

66) Κατερίνης Παλαιογγελίνης 3. Προϊστάμενος Ἀριστοκλῆς Δικτυόπουλος—μέλη 100 περίπου.

67) Σεβαστῆ Κατερίνης. Προϊστάμενος Πέτρος Δημητριάδης—μέλη 90 περίπου.

68) Νεάπολις Θεσ/κης, Ἀρχαγγέλου ἱατροῦ 51. Προϊστάμενος Θεόδωρος Δημητριάδης, μέλη 50.

69) Χανίων Ζαπελιῶν 2 Συντριβάνι. Προϊστάμενος Ἀριστ. Κυριακίδης—ἔτος ἰδρύσεως 1952—μέλη 40.

ΣΤ') Ὁπαδοὶ τοῦ Δόγματος Χριστιανοὶ Ἀδελφοὶ (πρώην Πλημμούθιοι ἀδελφοί).

70) Ἀθῆναι ὁδὸς Φειδίου 5β. Προϊστάμενος Βαρθ. Παπαντωνάκης—μέλη 150 περίπου.

71) Πάτραι Μαιζῶνος 69. Προϊστάμενος Μ. Ζερβούλης—μέλη 40.

72) Λειβάδου Κυθήρων—ἔτος ἰδρύσεως 1946—μέλη 20.

Ζ') Ὁπαδῶν τοῦ Δόγματος τῶν Ἀντιβεντιστῶν τῆς Ἐβδόμης Ἡμέρας (Σαββατιστῶν)

73) Ἀθῆναι ὁδὸς Κεραμεικοῦ 18. Προϊστάμενος Χριστ. Χριστοφορίδης—ἔτος ἰδρύσεως 1950—μέλη 90.

74) Νίκαια Σολωμοῦ 39. Προϊσταμένη Μαρία Κάλφα.

75) Θεσσαλονίκης ὁδὸς Λαχανᾶ 42. Προϊστάμενος Δ. Χριστοφορίδης—μέλη 31.

76) Κατερίνη—ὁδὸς Σαρανταπόρου καὶ Κρέσνης. Προϊστάμενος Γ. Κατσασαρίδης.

77) Βέρροια Περικλέους 6. Προϊστάμενος Α. Χριστοφορίδης—ἔτος ἰδρύσεως 1952, μέλη 8.

78) Νιγρίτα. Προϊστάμενος Δημ. Ματθαίου—ἔτος ἰδρύσεως Φεβρουάριος 1957—μέλη 8.

Η') Ὁπαδῶν τοῦ Δόγματος Εὐαγγελικῆ Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ.

79) Ἀθῆναι Ζαίμη 17 (μεγαλοπρεπὲς κτίριον ἰδιόκτητον). Προϊστάμενος Ν. Ζαζάνης Ἀμερικανὸς ὑπήκοος¹ ἔτος ἰδρ. 1954, μέλη 100.

80) Μοσχᾶτον παρὰ τὸ Μαρκομιχαλάκειον ἴδρυμα (συναθροίσεις κατ' οἶκον ἄνευ ἀδείας) μέλη 12.

81) Νίκαια—μέλη 8.

82) Ν. Φιλαδέλφεια—μέλη 7.

83) Τραγανὸ Ἡλείας. Προϊστάμενος Λυγκόπουλος Ἀθαν.—μέλη 12.

Θ') Ὁπαδῶν Ἀνατολικῆς Ἀποστολικῆς Ὁργανώσεως Μεθοδιστῶν.

84) Καλλιθέα Ἀθηνῶν Λασκαρίδου 112β καὶ 114. Προϊστάμενος Παῦλος Παπαδόπουλος, Ἀμερικανὸς ὑπήκοος—ἔτος ἰδρύσεως 1952—μέλη 70.

85) Λαγκαδᾶ ὁδὸς Μεγ. Ἀλεξάνδρου οἰκία Ἀνδρέου Τσαγκαλίδου. Προϊστάμενος Χρ. Τσαγκαλίδης.

86) Κατερίνη. Προϊστάμενος Π. Τεκτόπουλος—ἔτος ἰδρύσεως 1957—μέλη 10.

(Οἱ ἐν Λαγκαδᾶ καὶ Κατερίνῃ ὁπαδοὶ τοῦ δόγματος τούτου ἀπεσπάσθησαν ἐσχάτως ἐκ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις ἐτέρων εὐαγγελικῶν παραφυάδων, μεθ' ὧν ἦλθον εἰς διαφωνίαν, ἥτις κατέληξεν εἰς πραγματικὴν διαμάχην. Τὸ δόγμα τοῦτο διατηρεῖ καὶ Σχολὴν ἱεροκηρύκων ἐν Καλλιθέᾳ καὶ εἰς τὴν ὁδὸν Λασκαρίδου 114, εἰς ἣν διατηρεῖται καὶ οἰκοτροφεῖον διὰ τοὺς ἐν τῇ Σχολῇ φοιτῶντας).

Ι') Ὁπαδῶν τοῦ Δόγματος τῆς Χριστιανικῆς Ἐπιστήμης.

87) Ἀθῆναι ὁδὸς Βησσαρίωνος. Προϊστάμενος Φ. Δήμας (ἀποθανὼν κατ' Ὀκτώβριον 1957). Ὁπαδοὶ ἐλάχιστοι.

1. Δέον νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα, ὅτι ὑποπροϊστάμενος ἢ μάλλον ὑποποιμὴν τοῦ εὐκτηρίου τούτου οἴκου εἶναι ὁ πάλαι ποτὲ διατελέσας Ἱεροδιάκονος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν Σεραφεῖμ ἢ Στέλιος Χαραλαμπίκης ἐκ Κρήτης. Οὗτος ὑπηρετήσας ἀλληλοδιαδόχως εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς Ἀγ. Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης, Κοιμήσεως Θεοτόκου Χολαργοῦ, Ἁγίας Τριάδος Ἀμπελοκήπων, γενόμενος ῥίψασπις προσηλυτίσθη δυστυχῶς εἰς τὸ ὡς ἄνω δόγμα. Οὗτος ὁμιλεῖ καὶ εἰς τοὺς τέσσαρας εὐκτηρίους οἴκους τῆς περιφέρειας Ἀθηνῶν τοῦ δόγματος τούτου.

ΙΑ') Ὁπαδοὶ τοῦ Τετραγωνικοῦ Εὐ-
αγγελίου.

Οὗτοι δροῦν παρανόμως. Ἀρχηγός των εἶναι ὁ Ἀμερικανὸς ὑπῆκοος Θεόδωρος Νταίβης, ὡς ἐπίσης καὶ τις Παναγιώτης Ἀποστολόπουλος, κάτοικος Χανίων Κρήτης (Θήρας 16). Οἱ ὀπαδοὶ των εἶναι ἐλάχιστοι. Ὁ Θεόδωρος Νταίβης κατ' ἀρχὰς συνειργάσθη μὲ τοὺς Πεντηκοστιανούς, ἤδη ἀνεχώρησεν δι' Ἀμερικὴν προφανῶς διὰ συλλογὴν ἐράνων.

ΙΒ') Ἀναβαπτισταὶ ἢ χριστιανοί.

Οὗτοι διατηροῦν εἰς Χανιά Κρήτης εὐκτῆριον οἶκον ὀδ. Κισσάμου 164. Προϊστάμενος Δ. Περιστερίδης—μέλη 36.

Ἐνταῦθα δέον νὰ προστεθῶσι:

α) Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία (Ἐπισκοπιανὴ) ὁδὸς Φιλελλήνων.

β) Γερμανικὴ Ἐκκλησία (Πευκάκια, ἄνωθεν Ἀγίου Νικολάου).

(Αἱ Ἐκκλησίαι αὗται δὲν ἐξασκοῦν πρὸς τὸ παρὸν προσηλυτισμόν, ἀν καὶ ἔχωμεν πληροφορίας ἐξ ἐγκυροτάτης πηγῆς, ὅτι ἐσχάτως εἰς τὴν Γερμανικὴν Ἐκκλησίαν λαμβάνει χώραν κατὰ μῆνα συνάθροισις τῶν ποιμένων πασῶν τῶν ἐν Ἀθήναις Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν).

Ἐπίσης παραθέτομεν κατωτέρω κατάλογον Χωριῶν τινῶν τῆς χώρας, εἰς ἃ εἶναι ἐγκατεστημένοι Εὐαγγελικοὶ διαφόρων δογμάτων, οἵτινες ἐπιχειροῦν νὰ προσηλυτίσουν ἑτέρους συγχωριανούς των πρὸς δημιουργίαν ἐστίας καὶ ἔκδοσιν παρὰ τοῦ Ἑπουργείου Παιδείας ἀδείας λειτουργίας εὐκτῆριου οἴκου. Ἄς σημειωθῇ, ὅτι διὰ τὴν ἔκδοσιν ἀδείας ἀπαιτοῦνται δυστυχῶς μόνον ἑπτὰ ὑπογραφαί:

1) Νικολέικα Αἰγίου	ἄτομα	1
2) Δάμιζα Ἡλείας	»	2
3) Ἄσσοσ Κορινθίας	»	1
4) Ευλόκαστρον	»	2
5) Ρίον Πατρῶν	»	2
6) Βελλιανίτικα	»	1
7) Κουτσουλιάνικα	»	1
8) Πεντεσκούφη	»	1
9) Μέρμπακα Ἀργολ.	»	2
10) Ἀρκαλοχώρι	»	1
11) Ἰσαρι	»	1
12) Γωνοῦσα	»	1
13) Δομοκὸς Λαμίας	»	1
(Χρ. Γκιζούρης).		
14) Φρανζῆ Λαμίας	»	2
(Κων. Μπαρμπούτης, Ν. Γκούτσης).		
15) Κοχλικὸν Θεσ/κης	ἄτομα	4
16) Τρίκαλα οἰκογένεια	»	1
(Ἐνορία Ἀγ. Ἐπισκέψεως).		
17) Βέρροια	ἄτομα	6
(Σαββατισταί)		
18) Σιάτιστα	»	1
19) Κοσκινιά Κοζάνης	»	1
(Στεφανίδου Ἀναστασία)		
20) Μήθυμα	»	1

21) Πλωμάριον Μυτιλήνης	ἄτομα	2
22) Πλαγιά	»	1
23) Αἴημος	»	2
24) Λευκάσ χωρίον Λαζαράτα	»	4
25) Παναιτώλιον Τριχωνίδος	»	1
26) Νέα Καβάλλα Κιλκίς	»	2
27) Σταυροχώριον	»	1
28) Ἀγ. Χριστόφ. Νευροκοπ.	»	2
(Οἰκ. Στ. Σφυρίδου).		
29) Φέρραι Ἀλεξανδρουπόλεως	»	4
30) Ἀνθεια	»	1
(Σφετούδης Δῆμος)		
31) Ἀρίστεινον	»	5
32) Ἀλικιανοῦ Χανίων	»	1
33) Κορωπὶ Ἀττικῆς οἰκογένεια	»	1
(Γ Γίλια).		
34) Κηφισιά Ἀττικῆς	»	5

Οἱ Εὐαγγελικοὶ Κηφισίας ἐπεχείρησαν νὰ ἀποσπάσουν ἀδειαν ἐκ τοῦ Ἑπουργείου Παιδείας, ὑποβάλλοντες αἴτησιν, ἣν ὑπέγραψαν καὶ εὐαγγελικοί, μὴ κατοικοῦντες ἐν Κηφισίᾳ. Τὴν πρᾶξιν των ταύτην ἀπεκάλυψεν ὁ Σ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ.κ. Ἰάκωβος δι' ἐγγράφου του πρὸς τὸ ὑπουργεῖον.

Αὗται εἶναι αἱ ἐστίαὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Προτεσταντῶν χωρὶς βεβαίως νὰ πιστεύωμεν, ὅτι ὁ πίναξ οὗτος εἶναι ἀλάθητος». Πάντως νομίζομεν, ὅτι τὰ μέγιστα μᾶς διαφωτίζει. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πρὸς ἰδιαιτέρως νὰ προσέξωμεν, εἶναι ὅτι μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἐντεῦθεν οἱ Προτεστάνται ἔχουσι καταπληκτικῶς αὐξηθῆ. Εἰς τεσσαράκοντα καὶ πλέον ἀνέρχονται αἱ ἰδρυθεῖσαι κατὰ τὴν τελευταίαν δωδεκαετίαν ἐστίαὶ προσηλυτισμοῦ αὐτῶν καὶ νὰ σημειώσῃ τις, ὅτι, ἐνῶ ἡ Πατρίς μας κατὰ τὰ ἔτη 1946-1950 ἠγωνίζετο τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα, οἱ Ἕλληνες Εὐαγγελικοὶ «ἠγωνίζοντο» πῶς νὰ διαβρώσουν καὶ νὰ διασπασοῦν τὴν ἐνότητα τοῦ ἔθνους καὶ τὴν συνοχὴν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Καὶ ταῦτα ὡς πρὸς τοὺς εὐκτῆριους οἴκους αὐτῶν. Ἐνταῦθα ὅμως δέον νὰ σημειωθῇ ἡ μεγίστη προσπάθεια, ἣτις καταβάλλεται ὑπὸ τῶν Εὐαγγελικῶν, ἵνα παρασύρουν εἰς τοὺς οἴκους τῆς λατρείας των ὀρθόδοξα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Πρὸς τοῦτο εἰς τὰς διαφόρους δι' οἰονδήποτε λόγον ἐπικοινωνίας των μετὰ τῶν ὀρθοδόξων, εἴτε εἰς τὰς συνήθεις ἢ τυχαίας συναναστροφάς των, εἴτε καὶ εἰς τὰς συναλλαγὰς των ἀκόμη, ἐπιλαμβάνονται πάσης εὐκαιρίας, ἵνα ποιήσουν ἔστω καὶ ἓνα προσήλυτον. Συζητοῦν μετὰ περιφρονήσεως περὶ τῶν Δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τονίζουν κατὰ τρόπον φορτικόν ὅτι δὲν παίξουν ρόλον ταῦτα, ἀλλ' ὅτι πάντες εἴμεθα ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ. «Τὸν Χριστὸν πιστεύετε καὶ σεῖς», μᾶς λέγουν, «τὸν Χριστὸν πιστεύομεν καὶ ἡμεῖς, λοιπὸν τίποτε δὲν μᾶς χωρίζει· δὲν εἶναι κακὸν πρᾶγμα τὸ νὰ φοιτᾷ κανεὶς καὶ εἰς ὀρθόδοξον ναὸν καὶ εἰς εὐκτῆριον Εὐαγγελικὸν οἶκον». Διὰ τοῦ τρόπου τούτου παρασύρουν πολλὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀφελεῖς καὶ ἀκαταχτήτους ὀρθοδόξους εἰς τὰς συναθροίσεις αὐτῶν. Εἶναι περιττὸν νὰ τονίσωμεν ὅτι μετὰ τὴν πρώτην ἢ δευτέραν φοίτησιν ὀρθοδόξου εἰς εὐκτῆριον αὐτῶν οἶκον ἀρχεται

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὸ νόημα τοῦ Τριωδίου.

Τὸ κατανυκτικὸν Τριωδίον, τὸ ὁποῖον διανύομεν, ἀποτελεῖ τὴν προπαρασκευὴν εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ «σταυρωσίμου» καὶ «ἀναστασίμου Πάσχα». Δι' αὐτὸ ἡ ποικιλία τῶν ἐν τῷ Τριωδίῳ ἀναγινωσκομένων, ἀπαγγελλομένων, ψαλλομένων, τελουμένων, ἀκουομένων καὶ ὁραμένων ὁμοιάζει πρὸς τὴν ποικιλίαν τῶν ἤχων καὶ ὀργάνων, ἧτις καθιστᾶ πλουσιωτέραν καὶ πλέον ἐκπαινετικὴν τὴν ἐνιαίαν συμφωνίαν τοῦ Τριωδίου, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ θεμελιώδης τόνος δημιουργεῖται διὰ τῆς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους συνθέσεως τῶν καλούντων εἰς μετάνοιαν πενήμιον ἤχων τῶν κωδῶνων τῆς Μ. Παρασκευῆς καὶ τῶν χαρμωδῶν τόνων τῆς Ἀναστάσεως. Ἐκ τῆς οργανικῆς ταύτης ἐνότητος τῶν ποικίλων στοιχείων τοῦ Τριωδίου καὶ ἐκ τοῦ συνδέσμου αὐτοῦ μετὰ τῆς παλαιοχριστιανικῆς ῥίζης αὐτοῦ ἐξηγεῖται διατὶ ἐν ταῖς λαμπραῖς ἀκολουθίαις αὐτοῦ διατηροῦνται ἀναγνώσματα καὶ λειτουργικὰ στιχεῖα, ὅντα ἐν χρήσει ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς.

Τὸ Τριωδίον κατ' ἐξοχὴν ἐπαληθεύει τοὺς λόγους τοῦ Fr. Heiler, κατ' οὗς ἡ ὀρθόδοξος λατρεία, παρὰ πάσας τὰς σημαντικὰς διαμορφώσεις, διευρύνσεις καὶ διακοσμῆσεις, «διεφύλαξε τὴν πρωτοχριστιανικὴν καὶ παλαιὰν χριστιανικὴν πράξιν... Ἐν ταῖς πλουσιωτάταις μορφαῖς αὐτῆς περικλείεται τὸ αὐτὸ μυστήριον, ὅπερ πάλαι ποτὲ ἦτο κεκρωμένον εἰς ἀπλουστεράς μορφάς. Ὡς οἱ Χριστιανοὶ τοῦ δ' αἰῶνος, ὡς οἱ Χριστιανοὶ τῆς ἐποχῆς τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἀποστόλων, τοιουτοτρόπως ἐπίσης καὶ σήμερον οἱ πιστοὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς λαμβάνουν πείραν, ὅτι ... (ἐν τῇ λατρείᾳ)

μεθοδικώτατα («ἡ κατήχησις»), ἀρχομένη συνήθως ἀπὸ τὰς παρεκτροπὰς μερικῶν κληρικῶν ἢ καὶ τὰς ψευδεῖς τοιαύτας, αἰτινες κυκλοφοροῦν συνήθως εἰς τὰς τριόδους ἀπὸ πρόσωπα ἀμφιβόλου θρησκευτικῆς, ἠθικῆς καὶ ἐθνικῆς ποιότητος. Ὁμιλοῦν ἐπίσης διὰ τὴν ἀναγωγὴν τοῦ ὑπουργήματος τοῦ κλήρου ὑπὸ τινων κληρικῶν εἰς ἐπάγγελμα καὶ συνεχίζου καὶ εἰς ἄλλας τυχόν ἐλλείψεις (καὶ ἀσφαλῶς ὑπάρχουν τοιαῦται) εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας. «Πάντα ὅμως ταῦτα, καὶ ἐὰν ἀληθῆ ὦσι, δὲν ἔχουν οὐδεμίαν σχέσιν μετὰ τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, μετὰ ὅσα δηλαδὴ ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι πιστεύομεν θὰ ἦδύνατο δὲ νὰ παρατηρήσῃ ταῦτα καὶ νὰ ἐλέγξῃ αὐτὰ καὶ ὁ ὀρθόδοξος διδάσκαλος καὶ ἱεροκήρυξ, πάντα ταῦτα μοναδικῶν καὶ κύριον σκοπὸν ἔχουν νὰ κλονίσουν τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ θολώσουν τὴν διαύγειαν τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας. Ἐν τούτοις ἐλλείψεις καὶ ἐλαττώματα περισσότερα καὶ μεγαλύτερα δύναται νὰ παρατηρήσῃ τις τόσον εἰς τὴν ἰδικὴν τῶν ὀργάνωσιν, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἰδίους αὐτῶν διδασκάλους καὶ ποιμένας. Ἀλλὰ ταῦτα εἰς τὰ ἀφελῆ θύματα

ὁ Ἐσταυρωμένος καὶ Ἀναστάς Χριστὸς εἶναι παρὼν καὶ δι' αὐτοῦ ἡ δόξα καὶ μακαριότης τοῦ οὐρανοῦ κατέρχεται ἐπὶ τῆς γῆς».

Ἐκκλησία καὶ Θεολογία.

Ἡ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ ἱεροῦ Φωτίου καθιερωθεῖσα συμπροσευχὴ καὶ συνεστίασις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου μετὰ τῶν Καθηγητῶν καὶ Ὑφηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, περὶ ἧς γίνεται μνηεὶα ἐν τῇ στήλῃ τῶν Χρονικῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, δὲν ὑπῆρξε μία μόνον ὠραία εὐκαιρία ἐπαφῆς τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἐν Ἀθήναις εὐρισκομένων διδασκάλων τῆς Ἑλληνικῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης, ἀλλ' ἀποτελεῖ καὶ ὠραίαν συμβολικὴν ἔκφρασιν τῆς ἀληθείας, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑφίστανται στενοὶ καὶ ἀδιάρρηκτοὶ δεσμοὶ μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Θεολογίας, ὡς ἐτόνισαν εἰς τὰς προπόμενες καὶ τοὺς λόγους αὐτῶν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Παντελεῆμων, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Λεων. Φιλιππίδης, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν Καθηγητῆς κ. Μπρατσιώτης καὶ ὁ Καθηγητῆς κ. Κονιδάρης.

Πράγματι! Ἐὰν ἡ ζωὴ καὶ δράσις τῆς Ἐκκλησίας ἀποκτᾶ μεγαλύτερον βῆθος καὶ ἀναπτύσσεται καλύτερον διὰ τῶν φώτων τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογικῆς Ἐπιστήμης, διότι ἡ πράξις εἶναι «θεωρίας ἐπίβασις», ἢ Ὀρθόδοξος ἐξ ἄλλου Θεολογικῆς Ἐπιστήμης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ παρὰ τὰς προτεστάνταις συμβαινόντα, εἶναι πιστὴ διάκονος τῆς Ἐκκλησίας, ἔχουσα ὑποχρέωσιν, ὅπως μὴ μεταβάλληται εἰς μίαν ἀναι-

των τυγχάνουν ἀγνωστα»¹. Μετὰ ταῦτα δέ, δηλαδὴ ἡ τὰς ἐλλείψεις τῶν προσώπων, προχωροῦν εἰς τὴν λατρείαν καὶ τὰ δόγματα μετὰ πολλῆς βεβαίως πάντοτε μεθοδικότητος. Δὲν παρατιοῦνται δὲ τοῦ θλιβεροῦ σκοποῦ τῶν, ἐὰν δὲν ἐπιτύχουν τοῦτον ἢ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει δὲν ἔλθουν εἰς διάστασιν μετὰ τὸν συνομιλητὴν τῶν. Τὸ σύνθημά τῶν εἶναι «προσκαλέσατε καὶ ὀδηγήσατε διὰ παντοίων μέσων τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους σας καὶ τοὺς γνωστούς σας εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν Ἐκκλησίαν». Δυστυχῶς πρὸς τοῦτο ἐνισχύονται καὶ διὰ τῶν μικτῶν γάμων, οὓς συνάπτουν μετὰ ὀρθοδόξων, ἐνεκεν τοῦτου δημιουργεῖται ἀτμόσφαιρα καταλύσεως καὶ ἰσοπεδώσεως πάντων τῶν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ οἰκογενεῖᾳ θρησκευτικῶν καὶ πατροπαράδοτων θεσμῶν καὶ ἀμβλύσεως τοῦ ὀρθοδόξου τοῦ λαοῦ μας φρονήματος καὶ συνεπῶς καὶ τῆς δημιουργίας εὐνοϊκῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν εἴσοδον ὀρθοδόξων εἰς τοὺς εὐκτηρίους αὐτῶν οἴκους καὶ εἰς τὴν αὐξήσιν βεβαίως τῶν μελῶν αὐτῶν.

(Συνεχίζεται) Ἀρχιμ. ΑΘ. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

1. Ἀπὸ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας κ.κ. Προκοπίου (27-2-1955 σελ. 3η).

μικρή και νοσηριαρχικήν επιστημονικήν προσπάθειαν, ξένην πρὸς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ συμβάλλεται κατὰ δύναμιν εἰς τὴν κατοχύρωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀληθειῶν καὶ εἰς τὴν ἀρίστην ἐκπαίδευσιν τῶν ἐργατῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα οὕτοι καταστοῦν ἱκανοὶ νὰ γίνουσι πεφωτισμένοι φορεῖς τοῦ σωτηριώδους ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

Σπυρίδων Σγουρόπουλος (†)

Μετ' εὐλογητοῦς θλίψεως τὸ χριστεπώνυμον πληρωμα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐπληροφόρηθη τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ ἀρχιμ. Σπυρίδωνος Σγουροπούλου, ὅστις ἀπετέλει ἀληθὲς κόσμημα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ πατὴρ Σπυρίδων, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἔζη λίαν ἀθορόβως καὶ ἐν ὑποδειγματικῇ ταπεινοφροσύνῃ, ἦτο εὐρύτατα γνωστός οὐ μόνον διὰ τὴν ἐκτακτον εὐφύιαν, ἀπέραντον μνήμην, διαλεκτικὴν καὶ διμηλητικὴν του ἰκανότητα καὶ τὴν ἐξαιρετον θεολογικὴν, φιλολογικὴν καὶ νομικὴν του κατάρτισιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ὅτι εἶχε κατανοήσει πλήρως τὸ νόημα τοῦ «ἐνός ἐστι χρεια». Δι' αὐτὸ διεκρίνετο διὰ τὴν ἀρετὴν του, διὰ τὰς μὴ παρασυρομένας εἰς συμβιβασμοὺς ἀπολύτους ἀπαιτήσεις του καὶ διὰ τὴν φλογερὰν ἀγάπην του πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, τὴν ὁποίαν ἐγνώριζε νὰ μεταδίδῃ καὶ εἰς τὰ πνευματικά του τέκνα. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἦτο ἀπαράμιλλος. Ἡ κυρία προσπάθειά του εἰς τοὺς ἐνοριακοὺς του κύκλους ἦτο νὰ ἐγχαράξῃ εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ ποιμνίου του τὴν μεγαλειώδη εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην. Δι' αὐτό, — μολονότι ἡ καρδιακὴ νόσος, ἐξ ἧς ἔπασχε, ἀπέτρεπεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐκτεταμένης ποιμαντικῆς δράσεως, ἥτις θὰ ἦτο ἴσως πλέον ἐντυπωσιακὴ —, πλείστα πνευματικά του τέκνα ὀφείλουσιν εἰς αὐτὸν τὸ ὅτι κατενόησαν τὸ μεγαλεῖον τῆς θείας προσωπικότητος τοῦ Κυρίου καὶ ἐβίωσαν αὐτὸν ὡς προσωπικόν των Σωτῆρα καὶ Λυτρωτῆρα.

Ἐκ τούτων καθίσταται δῆλον, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς Σπυρίδωνος σημαίνει μεγάλην ἀπώλειαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ παρήγορον ὅμως εἶναι, ὅτι σήμερον ὁπότε καταβάλλεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας προσπάθεια πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς, ὁ πατὴρ Σπυρίδων θὰ ἀποτελῇ διὰ πάντας τοὺς ἐφημερίους φωτεινὸν πρότυπον πρὸς μίμησιν.

Θρησκεία καὶ Πολιτικὴ.

Συναφὲς πρὸς ἐν σημεῖον τῶν ἐν τῷ κυρίῳ ἀρθρῷ τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» λεγομένων εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς «Καθημερινῆς» θιγὲν πρό τιμων ἡμερῶν ζήτημα, ἐὰν ἡ πολιτικὴ συμβιβάζεται ἢ εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν Θρησκείαν.

Εἶναι πράγματι ἀπορίας ἄξιον πῶς δημιουργεῖται τοιοῦτο ζήτημα. Ἐφ' ὅσον ἡ ἐπιτυχία οἰουδήποτε πολιτικοῦ προγράμματος ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ κατὰ πόσον θὰ εὐθεθοῦν ἠθικαὶ προσωπικότητες νὰ τὸ ἐφαρμόσουσιν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ κατ' ἐξοχὴν ἀνθρωποποιὸς δύναμις εἶναι ἡ Θρησκεία, εἶναι φανερόν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὕγιης πολιτικὴ ἡγεσία ἀνευ θρησκευτικῆς θεμελιώσεως. Ὡς λίαν ἐπιτυχῶς

ἐσημειώθη ἐν τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ, καὶ αὐτὸς ὁ Λασκαράτος, ὅστις ἤκιστα ὡς προκατελιμημένος ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ, δὲν ἐδίσταζε νὰ διακηρύξῃ τὰ ἑξῆς: «Νομίζω, ὅτι βᾶσις τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν πρέπει νὰ εἶναι ἡ θρησκεία, χωρὶς τὴν ὁποίαν ἡμποροῦν νὰ εἶναι μέγιστοι κομματάρχαι, περίφημοι λαοπλάνοι, εὐτυχεῖς ἀγύρται, ἀλλὰ ποτὲ πολιτικοὶ ἄνδρες».

Ἄλλ' ἐὰν οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Λασκαράτου ἰσχύουσι διὰ πᾶν ἔθνος, πολὺ περισσότερον ἰσχύουσι διὰ τὸ Ἑθνος μας, τὸ ὁποῖον θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας παραδόσεως.

Γεννᾶται τὸ ἐρώτημα.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς διφθείσσης ιδέας περὶ ὀργανώσεως ἐορτῶν Καρναβάλου καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ τῆς δημιουργηθείσης ἤδη ἀντιδράσεως πολλῶν τάξεων τοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλονίκης, ὡς καὶ ἐκπροσώπων τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας αὐτοῦ, ἐγράφη εἰς πολλὰς ἐφημερίδας, ὅτι αἱ ἐορταὶ αὗται θὰ ἔχουν «ἀγνόν, γραφικόν, ἐθνικόν καὶ μάλιστα ἑλληνοπροπέστατον χαρακτήρα» καὶ θὰ ἀποβλέπουσι εἰς τὸ νὰ ἀνασυνδέθωσιν οἱ Θεσσαλονικεῖς μὲ τὰς πηγὰς καὶ τὴν παράδοσιν των, ποὺ τὴν ἐδημιούργησαν ὑπέροχοι Ἕλληνες καὶ θαυμάσιοι Χριστιανοί».

Δὲν θέλομεν νὰ ἀμφισβητήσωμεν, ὅτι οἱσχόντες τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ὀργανώσεως ἐορτῶν Καρναβάλου ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐμφοροῦνται ὑπὸ τοιοῦτον ὄντιον πνεύματος. Ἄλλὰ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Ἡ διοργάνωσις ἐνός «φεστιβάλ», τὸ ὁποῖον θὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τῶν ἑλληνικῶν μακεδονικῶν παραδόσεων, εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβῃ τὴν μορφήν τῶν ἐορτῶν Καρναβάλου, αἰτινες ἀντιτίθενται εἰς τὴν συνείδησιν μιᾶς μεγάλης μερίδος τοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλονίκης; Εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνηται δουλικὴ μίμησις τῶν ἀλλοχοῦ συμβαινόντων, αἵτινα μάλιστα δίδουν ἀφορμὴν εἰς τινὰς πρὸς παρεκτροπὴν; Ἀπωλέσθη ἡ ἑλληνικὴ σπιθηροβολία καὶ πρωτοτυπία, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ εὐρῃ περισσότερον ἱκανοποιητικὰς μορφὰς διὰ τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ πνεύματος τῆς ὄντιον χαρᾶς καὶ τὴν ἀναβίωσιν λησμονηθειῶν παραδόσεων;

Νομίζομεν, ὅτι ὁ ἱστορικὸς καὶ κοινωνικὸς βίος τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἔχει τοσαύτην ποικιλίαν πτυχῶν καὶ ἐκδηλώσεων, ὥστε θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξευρεθῇ μία πλέον πρωτότυπος μορφή παλλαϊκῆς ἀγνῆς ψυχαγωγίας καὶ ἀναβίσεως παλαιῶν παραδόσεων. Μόνον χρειάζεται ὀλίγη καλὴ θέλησις, πρωτοβουλία, μελέτη καὶ προσπάθεια.

«Οὐ μετὰ αἰσχύνης».

Ἐν συνεχείᾳ πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι τὰ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ περὶ Καρναβάλου θέματος εὐθεῶς γραφόμενα ἐν τῷ καθημερινῷ τύπῳ περὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ ψυχαγωγίας εἶναι πολλάκις ἀστήρικτα, διότι παρουσιάζουν τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἐχθρικῶς διακειμένην πρὸς τὴν ψυχαγωγίαν.

Ὅθεν ἐπιβάλλεται ὅπως διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὑπομνησθῇ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς, ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν θρησκεία τῆς χαρᾶς, δὲν κατα-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Τῆ 6ῃ Φεβρουαρίου, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, ἀφ' ἑνὸς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Ἱεράν Σύνοδον Σεβ. Ἀρχιερεῖς, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Συνόδου, ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὁ Ἡγούμενος καὶ Σύμβουλος τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης, ὁ Διευθυντὴς τοῦ «Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Πεντέλης» κ.κ. κληρικοὶ, ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου οἱ Καθηγηταὶ καὶ Ὑφηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Ἑλληνικῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης, μεταβάντες εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν Πεντέλης, παρηκολούθησαν τὴν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος τελεσθεῖσαν ἐν αὐτῇ Θ. Λειτουργίαν καὶ ἐν συνεχείᾳ, μετὰ ἐγκάρδιον ἀνταλλαγὴν σκέψεων καὶ γνωμῶν ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν καὶ θεολογικῶν ζητημάτων, παρεκάθησαν περὶ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὸ καθιερωμένον γεῦμα. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Παντελεήμων, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Λεων. Φιλιππίδης καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν Καθηγητὴς κ. Παναγιώτης Μπρατσιώτης, ἐγείραντες προτάσεις, ἐτόνισαν τὰς ἀδιαρρήκτους μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Θεολογίας σχέσεις καὶ ἐξήραν τὴν ἀνάγκην τῆς στενότητος μεταξὺ

αὐτῶν συνεργασίας. Ὡσαύτως ὁ Καθηγητὴς κ. Γερ. Κονιδάρης εἶπεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ὑπὸ τῆς νεωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἀξιολογήσεως τῆς μεγάλῃς προσωπικότητος τοῦ ἱεροῦ Φωτίου.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Ἀποφάσει τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀπεστάλη δωρεὰν εἰς τοὺς τριτοετείς καὶ τεταρτοετείς φοιτητὰς τῶν δύο Θεολογικῶν μας Σχολῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς τελειοφοίτους σπουδαστὰς καὶ μαθητὰς τῶν Ἀνωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων, καθὼς καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον 1960, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως οἱ ἤδη καὶ οἱ μέλλοντες ἐργάται τῆς Ἐκκλησίας κατατοπισθοῦν πληρέστερον δι' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν χρῆσει τυπικὴν διάταξιν τῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, πληροφορηθοῦν ἀκολουθῶς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν διοικητικὴν διάρθρωσιν καὶ ὀργανῶσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ τῆς ἀνά τὴν Οἰκουμένην Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀντιληφθῶσι δὲ οὕτω σαφέστερον τὴν οἰκουμηνικότητα τῆς Ὀρθοδοξίας. Οἱ κ. κ. Κοσμήτορες καὶ οἱ κ. κ. Διευθυνταὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν παρεκλήθησαν ὅπως ἐνεργήσωσιν ὅ,τι δεῖ διὰ τοῦ ἐπιτυχίαν τοῦ ἀνωτέρου σκοποῦ. Ὡσαύτως ἀπεστάλη δωρεὰν, διὰ τῶν οικείων Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, πρὸς ἀπαντας τοὺς τελειοφοίτους τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν ὡς καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων τὸ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκδοθὲν τεῦχος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἐν τῇ Ἑνορίᾳ Ἐκκλησιαστικὴ δρᾶσις», ἵνα ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἀναπτυχθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ σημασία τῆς ὀργανώσεως

δικάζει τὴν φυγαγωγίαν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ τὴν φυγαγωγίαν, ἣτις δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ κορυφαίου ἀξίαν ἀποτελοῦντος ἀνθρώπου. Ὡς τονίζει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ, «ἐδωραίου νεανίσκῃ, ἐν νεότητί σου... καὶ περιπάτει ἐν ὁδοῖς καρδίας σου ἄμωμος» (Ἐκκλησι. ια', 9).

Ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ προκειμένου δέον νὰ ὑπομνήσωμεν τοὺς κλασσικοὺς λόγους τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ὅτινες λύνουν τελεσιδικῶς τὸ ὄλον ζήτημα: «Οὐδὲ ἐμποδίζω τέρπασθαι, ἀλλὰ μετὰ σωφροσύνης τοῦτο βούλομαι γίνεσθαι, οὐ μετὰ αἰσχύνῃς καὶ μωρίων ἐγκλημάτων» (Ὁμιλία ζ' εἰς Ματθαῖον).

«Πνευματικὴ ἐλευθερία».

Τὸ ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς παρήγγειλε τὴν κατάσχεσιν τοῦ γνωστοῦ ἔργου τοῦ Α. Λοννατσάρσκη «Ἐισαγωγή εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν θρησκευμάτων» ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ἀσχοληθῇ ὁ τύπος μὲ τὸ ζήτημα τῆς «πνευματικῆς ἐλευθερίας». Μάλιστα ἐτονίσθη ὑπὸ τινῶν, ὅτι ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας πρέπει νὰ ὑπάρχη πλήρης ἀσοδοσία εἰς τὴν κυκλοφορίαν τῶν βιβλίων, οἰοδήποτε περιεχόμενον καὶ ἐὰν περιέχων ταῦτα. Τὸ ἰδεῶδες, εἶπον, θὰ εἶναι ἡ ἔλλειψις παντὸς παρεμβατισμοῦ, ἕκαστος δὲ ἄς προφυλάσῃ ἑαυτόν.

Νομίζομεν, ὅτι αἱ ἀπόψεις αὗται εἶναι ἀπαράδεκτοι. Ἀληθὴς δημοκρατία καὶ ἐλευθερία δὲν σημαίνει ἀσοδοσία. Μὲ τὴν ἴδιαν λογικὴν πρέπει νὰ μὴ ὑπάρχη κρατικὸς παρεμβατισμὸς οὔτε εἰς τὴν πώλησιν διαφόρων δηλητηρίων καὶ ναρκωτικῶν, οὔτε εἰς τὰ χημικὰ παρασκευάσματα, οὔτε εἰς ἄλλον πολιτιστικὸν τομέα. Ἄλλ' οὐδεὶς ἐκ τῶν περὶ ὧν ὁ

λόγος ἐλευθεροφρόνων τολμᾷ νὰ ἰσχυρισθῇ αὐτό. Λοιπὸν ὁ ἔλεγχος εἶναι ἀναγκαῖος οὐ μόνον διὰ τὰ σωματικά, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ πνευματικὰ δηλητηρία. Ἡ μήπως πρέπει νὰ ἀδιαφορῶμεν διὰ τὴν πνευματικὴν δηλητηρίασιν τῆς ἀστηρίκτου καὶ ἀπροσανατολιστοῦ νεολαίας;

«Ὅτι εἶναι δυνατόν».

Ὡς ἀνεγρᾶφη εἰς τὰς ἐφημερίδας, «ἡ ἐμπορία τῶν βυζαντινῶν εἰκόνων ἔλαβεν ὀγκώδη ἀνάπτυξιν καί, ἐνῶ κατηγοροῦμεν τὰς προγενεστέρας μας γενεὰς διὰ τὴν πώλησιν τῶν καλυτέρων ἀρχαίων καλλιτεχνημάτων μας, ποῦ εὐρίσκονται σήμερον εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ μουσεῖα Λονδίνου, Παρισίων κ.λ.π., ἐξακολουθοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὴν αὐτὴν τακτικὴν» διὰ τῆς ἐξαγωγῆς παλαιῶν βυζαντινῶν εἰκόνων εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Εἶναι καιρὸς πλέον τὸ κακὸν αὐτὸ νὰ σταματήσῃ. Ἀφ' ἑνὸς πρέπει ὁ ἑλληνικὸς λαὸς νὰ διαφωτισθῇ, ὅτι τὰ ἔργα τῆς βυζαντινῆς τέχνης ἀποτελοῦν σπουδαιότατους καὶ ἀναπαλλοτριώτους θησαυροὺς τοῦ ἔθνους μας, τοὺς ὁποίους πάση θυσίᾳ πρέπει νὰ περισώσωμεν καὶ ἀφ' ἑτέρου πρέπει νὰ ἀπαγορευθῇ ὁ μεταπρατισμὸς καὶ ἡ ἐξαγωγή αὐτῶν. Μετὰ τὴν διάλυσιν παλαιῶν μονῶν, πλείστα βυζαντινὰ ἔργα τέχνης διασκορπίζονται τῆδε κάκεισε καὶ περισυλλέγονται ὑπὸ τῶν ἀρχαιοκαπήλων, ἐνῶ πρέπει νὰ συγκεντρωθοῦν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν καὶ νὰ ἀξιοποιηθοῦν. Ὅθεν ἀς γίνῃ πρὸς τὴν κατεθῶσιν ταύτην ὅ,τι εἶναι δυνατόν, οἱ δὲ ἱεροκήρυκες καὶ ἐφημέριοι ἄς μὴ παύσων ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ διαφωτίζων συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως τὸν λαόν.

της Ένορίας και ή εν αυτή δράσις διά τὸ καθ' ὅλου ἐκκλησιαστικὸν ἔργον.

— Ἐπίσης ἀποφάσει τοῦ Κ. Συμβουλίου ἀπεστάλησαν δωρεὰν 600 καλλιτεχνικοὶ Ἡμεροδείκται τοίχου 1960 ἐκδόσεως Ἀποστολικῆς Διακονίας εἰς διάφορα Νοσοκομεία τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, εἰς δῆλωσιν τῆς βαθείας ἐκτιμῆσεως τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ ὑπ' αὐτῶν ἐπιτελούμενον κοινωνικὸν ἔργον.

— Εἰς μὴμην Φιλίππου Γεωργιάδου, Δικηγόρου-συγγραφέως, ἡ χήρα σύζυγος αὐτοῦ προσέφερεν εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν ἑκατοντάδας ἐκ τῶν ἀντιτύπων πέντε ἔργων του, μὲ τὴν δῆλωσιν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως προῖον δι' ἱεραποστολικούς σκοπούς. Τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ διαθέσῃ τὸ εἰσπραχθῆσθενον ποσὸν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐν Οὐγκάντα τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς ὀργανουμένης ἐσχάτως Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς.

— Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκυκλοφόρησαν τὰ κάτωθι:

1) Ὁ 22ος τόμος τῆς Πατρολογίας, ὁ ὁποῖος περιεχει τὸ Δ' μέρος τοῦ ἔργου τοῦ Εὐσεβίου Καισαρείας: Ἑρμηνεία εἰς τοὺς Ψαλμούς.

2) «Ἀντίλαοι ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν γῆν», (συλλογὴ διηγημάτων διὰ νέους καὶ παιδιὰ) ὑπὸ Θ. Μακροπούλου. Σελίδες 236. Τιμὰται δρχ. 20.

3) «Ποῖός θέλει νὰ παίξῃ;», ὑπὸ Α. Πολυτίμου. Περιεχει κατάλληλα παιγνίδια διὰ μαθητὰς Κατηχ. Σχολείων. Σελίδες 102. Τιμὰται δρχ. 15.

4) «Σπασμένοι κρικοί», ὑπὸ Ἀρχιμ. Γ. Παυλίδου. Παρουσιάζει κατὰ τρόπον ἀνάγλυφον τὰς συνεπείας τοῦ δράματος τῶν διαζυγίων. Σελίδες 46. Τιμὰται δρχ. 5.

5) «Ὁ Χριστὸς καὶ τὰ σύγχρονα προβλήματα», Tihamer Toth, κατὰ μετάφρασιν ὑπὸ κ. Ἰ. Παναγιωτίδου. Μελέτη τῶν συγχρόνων προβλημάτων. Σελίδες 267. Τιμὰται ἀντι δρχ. 20.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Τῆ 27ῃ Ἰανουαρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

— Τῆ 28ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσοῦ» εἰς διάλεξιν δοθείσαν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν κ. Μ. Παπαγεωργίου.

— Τῆ 29ῃ Ἰανουαρίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη κατὰ σειρὰν τοὺς βουλευτὰς κ. Παπαλιῶν καὶ Καμβύσην, τὸν Γεν. Διευθυντὴν τοῦ Σισμανογλείου Νοσοκομείου κ. Μεταλληνῶν, τὸ Ἐκκλ. Συμβούλιον τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ καὶ τὸν Γ. Γραμματέα τοῦ Ε.Ο.Τ. κ. Φωκῶν. Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακαριώτατος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

— Τῆ 30ῃ Ἰανουαρίου παρέστη ἐν τῇ αἰθούσῃ τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν τελετὴν καὶ ἤκουσε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, ἐκφωνηθέντα ὑπὸ τοῦ Κοσμητοροῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Λεωνίδου Φιλιππίδου.

— Τῆ 31ῃ Ἰανουαρίου ὁ Μακαριώτατος προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Μητροπόλεως.

— Τῆ 1ῃ Φεβρουαρίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη κατὰ σειρὰν τὸν Γεν. Γραμματέα τῆς Γ.Σ.Ε.Ε. κ. Φ. Μακρῆν, τὸν Γραμματέα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως κ. Κανελλάκη, τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κόλλιαν καὶ τὸν Ὑπασπιστὴν τῆς Α.Υ. τοῦ Διαδόχου κ. Ἀρναούτην. Ἐν συνεχείᾳ προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Κασιματείου Κληροδοτήματος.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Τῆ 3ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

— Τῆ 5ῃ Φεβρουαρίου ἐδέχθη τὸν Δήμαρχον τοῦ Π. Φαλήρου.

— Τῆ 9ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν βουλευτὴν κ. Πολ. Οἰκονομίδην.

— Τῆ 11ῃ Φεβρουαρίου ὁ Μακαριώτατος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Σιβιτανιδείου Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς.

— Τῆ 12ῃ Φεβρουαρίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτης κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Ἰανουάριον ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν.

— Τῆ 6ῃ Ἰανουαρίου προέστη τῆς τελετῆς τῆς καταδύσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ εἰς τὴν δεξαμενὴν.

— Τῆ 16ῃ Ἰανουαρίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

— Τῆ 17ῃ Ἰανουαρίου, ἐκπροσωπῶν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, προέστη τῆς θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσσης ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἀγίου Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

— Τῆ 30ῃ Ἰανουαρίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός» ἑορτὴν τῶν γραμμάτων τοῦ Συλλόγου Δημοδιδασκάλων Α'. Περιφερείας Ἀθηνῶν.

— Τῆ αὐτῇ παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τελετὴν τῆς Παντείου Ἀνωτάτης Σχολῆς πολιτικῶν ἐπιστημῶν.

Ἀντιστασιακὰ ἑξορμήσεις

Κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον ἐγένοντο αἱ ἀκόλουθοι ἀντιχλιαστικὰ ἑξορμήσεις τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν διὰ τῶν φοιτητῶν τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τῶν σπουδαστῶν τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου τῆς Ριζαρείου.

1. Ἐξορμήσεις κατὰ τῶν Ἀνθρακιστῶν εἰς Ἐνορίαν Ἀγίου Κωνσταντίνου Ὀμοιοίας τῆ 6.12.1959.

2. Ἐξορμήσεις κατὰ τῶν χλιαστῶν εἰς Ἐνορίαν Ἀγίου Γεωργίου Κυψέλης τῆ 13.12.1959.

3. Ἐξορμήσεις κατὰ τῶν χλιαστῶν εἰς Ἐνορίαν Ἀγίου Πάντων Καλλιθέας τῆ 20.12.1959.

4. Ἐξορμήσεις κατὰ τῶν χλιαστῶν εἰς Ἐνορίαν Ἀγίου Ἀνδρέου Πιεραιῶνων τῆ 20.12.1959.

5. Ἐξορμήσεις κατὰ τῶν χλιαστῶν εἰς Ἐνορίαν Ἀγίου Γεωργίου Νικαίας τῆ 17.12. 1960.

6. Ἐξορμήσεις κατὰ τῶν χλιαστῶν εἰς Ἐνορίαν Ἀγίου Γεωργίου Κυνοσάργους τῆ 24.1. 1960.

7. Ἐξορμήσεις κατὰ τῶν χλιαστῶν εἰς Ἐνορίαν Ἀγίου Γερασίμου Ἄνω Ἠλυσίων.

Αἱ ἐν λόγῳ ἀντιστασιακὰ ἑξορμήσεις συνίσταντο εἰς ἐπίσκεψιν, οἰκίαν πρὸς οἰκίαν, τῶν χριστιανῶν ὑπὸ τῶν φοιτητῶν, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ἱερεῖς. Κατὰ τὰς ἐν λόγῳ ἐπισκέψεις οἱ Χριστιανοὶ ἐδέχοντο μετὰ πολλῆς τῆς ἰκανοποίησεως τὸν χαριετισμὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἤκουον τοὺς παρατρονικούς λόγους τῶν ἐπισκεπτῶν διὰ τὸ μίσημα τῶν αἰρετικῶν, διὰ τὴν προσοχὴν τὴν ὁποῖαν δέον ὅπως ἔχουν διὰ νὰ μὴ καθίστανται θύματα τῆς ὑπόουλου προπαγάνδας τῶν, τέλος δὲ ἐδέχοντο ἐντυπία ἀντιστασιακοῦ περιεχομένου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ὁ ἀρχισυντάκτης τοῦ ἐπισήμου ὀργανοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ὑπέβαλε τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς τῆν Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐπισκεψαμένης ἀντιπροσωπείας τῆς Εὐαγγελικῆς καὶ Λουθηρανικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας ἐπίσκοπον Θουριγγίας κ. Μόριτς Μίτσηνχιμ τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν: «Ὡς γνωστὸν, ἡ Εὐαγγελικο-Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία Γερμανίας μετέχει ἐνεργῶς τῆς Οἰκουμενικῆς κινήσεως, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὁποίας ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι παρακολουθοῦμεν μετὰ προσοχῆς. Δὲν νομίζετε, θεοφιλέστατε, ὅτι ἡ κίνησις αὐτὴ θὰ σημειώσῃ τόσον καλυτέρας ἐπιτυχίας, ὅσον περισσότερον θὰ πλησιάσουν οἱ χριστιανοὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν πίστιν τῆς ἀρχαίας ἀδιαιρέτου Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας;» Ὁ ἐπίσκοπος κ. Μόριτς ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς: «Αἱ χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι ἔχουν πολλὰ τὰ κοινὰ, ὥστε νὰ ἀλληλοσυνεργάζωνται εἰς τὰ πλαίσια τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἡ δὲ Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία Γερμανίας ζητεῖ οὐχὶ τὴν ἐνοποίησιν, ἀλλὰ συνεργασίαν, ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ συμπίπτει εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐνότητος.»

Ἐπὶ τὸν τίτλον «Ἡ Συνέλευσις ἐν Ρόδῳ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν» τὸ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχος τοῦ Ὀκτωβρίου 1959 τοῦ ἐπισήμου ὀργανοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας δημοσιεῖ εἰς 12 σελίδας ἄρθρον τοῦ ὑφηγητοῦ τῆς Θεολ. Ἀκαδημίας Λένινγκραντ πρωθιερέως Β. Μποροβόϊ καὶ τοῦ εισηγητοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν

ἐξωτερικῶν ἐκκλησιαστικῶν σχέσεων Γραφείου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας Β. Ἀλεξέεφ, οἱ ὅποιοι παρηκολούθησαν τὰς ἐργασίας τοῦ εἰρημένου συνεδρίου ὡς παρατηρηταὶ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Σκοπὸς τοῦ ἄρθρου εἶναι, ὡς τονίζουσι οἱ συντάκται του, ἡ ἐνημέρωσις τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ περιοδικοῦ ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου καὶ τῶν συζητηθέντων προβλημάτων. «Τὸ ζήτημα τῆς συγχωνεύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου Ἱεραποστολῆς, λέγει τὸ ἄρθρον, προσέκαλεσεν ὄξειαν ἀντίθεσιν τῶν Ἑλλήνων Θεολόγων. Οἱ καθηγηταὶ Β. Ἰωαννίδης καὶ Π. Μπρατσιώτης φλογερῶς καὶ ἀποφασιστικῶς ἀπέκρουσαν τὴν συγχώνευσιν». Διὰ τὴν εἰσήγησιν δὲ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Χάλκης κ. Χ. Κωνσταντινίδου τὸ ἄρθρον λέγει, ὅτι αὐτὴ ἐκθέτει ὀρθῶς καὶ ἀκριβῶς τὴν ὀρθόδοξον περὶ Παραδόσεως διδασκαλίαν, βοηθοῦσα τοὺς προτεστάντας νὰ κατανοήσουν καλύτερον τὴν οὐσίαν τῆς Ὀρθοδοξίας.

— Ὁ Πατριάρχης Μόσχας κ. Ἀλέξιος καὶ ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Ρωσίας ἀπήνθυσαν ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅπως ὑποστηρίξουν τὴν πρότασιν τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως περὶ γενικοῦ καὶ πλήρους ἀφοπλισμοῦ. Τὸ κείμενον τῆς ἐκκλήσεως δημοσιεύεται εἰς τὸ ἄρτι ληφθὲν τεύχος τοῦ Νοεμβρίου 1959 τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

— Τὴν 9ην Ὀκτωβρίου 1959 ἐρωτήσθη εἰς τὸ Λένινγκραντ ἢ 150ῆ ἐπέτειος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ ὠμίλησε πρὸς τοὺς σπουδαστὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τοῦ Σεμιναρίου, τονίσας ὅτι πρέπει αἱ ὑπ' αὐτῶν οἰκειούμεναι ἀλήθειαι τῆς χριστιανικῆς θεολογίας νὰ μὴ φέρουν σχολαστικὸν χαρακτῆρα, ἀλλὰ τῆς γνώσεως τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν νὰ μετέχη ὄχι μόνον ὁ νοῦς, ἀλλὰ καὶ ἡ καρδιά των.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὴν 30ην Ἰανουαρίου ἐ.ε. ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Ἐπίσκοπος Σάμπας καὶ Βαλιέβου Συμεὼν Στάνκοβιτς εἰς ἡλικίαν 74 ἐτῶν. Οὗτος ἦτο πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Τσερνοβικίου καὶ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Βιέννης, διέτέλεσε δὲ καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βελιγρσδίου.

— Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης τῶν Σέρβων κ. Γερμανὸς καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Ἰδρύματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων κ. Χὰς ὑπέγραψαν τὴν 31 Δεκεμβρίου 1959 νέαν σύμβασιν περὶ ἀσφαλίσεως τοῦ κλήρου τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅροι τῆς ὁποίας εἶναι εὐνοϊκώτεροι τῶν τοιοῦτων τῆς συμβάσεως τῆς 14ης Μαΐου 1958. Τὸ κείμενον τῆς νέας συμβάσεως ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ τεύχος τοῦ Ἰανουαρίου 1960 τοῦ ἐπίσημου ὄργανου τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας.

— Τὸ περιοδικὸν «Γκλόσνικ», ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας, δημοσιεύει εἰς τὸ τεύχος τοῦ Ἰανουαρίου 1960 βραχεῖαν περιγραφὴν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 600ῆς ἐπετείου ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἁγ. Γρηγορίου Παλαμά. «Ὁλον τὸν ἐπιβλητικὸν αὐτὸν ἑορτασμὸν διηύθυνε, λέγει τὸ περιοδικόν, ὁ διακεκριμένος ἱεράρχης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων, ὁ ὁποῖος τυγχάνει μέγας φίλος τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τοῦ λαοῦ μας».

— Τὸ δικαστήριον τοῦ Ζάγκρεμπ κ. ἔδικασε τὸν φραγκισκανὸν μοναχὸν Γιάρακ εἰς φιν. ἔτι 15 ἐτῶν λόγῳ ἀνθετικῆς δράσεως. Ἐτέρα ἡρῆσεν τὴν 28ην Ἰανουαρίου ἐ.ε. εἰς τὴν πόλιν Ὑσiek. Εἰς τὸ ἐδῶλιον τοῦ κατηγορουμένου ἐκάθησαν ὁ πνευματικὸς τῆς καθολικῆς ἱερατικῆς Σχολῆς Τζακόβου Κύριλλος Κὸς, ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Τζακόβου Ἰβαν Κόπιτς καὶ ὁμὰς σπουδαστῶν. Κατὰ τὸ κατηγορητήριον, οὗτοι ἐπέδιδον ἐπὶ μακρὸν εἰς ἐχθρικήν προπαγάνδαν, ἀνεξωπύρουν τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἔθνικὸν μῖσος, κατεφῆρνον ἐναντίον τοῦ σημερινοῦ γιουγκοσλαβικοῦ καθεστώτος καὶ εἰργάζοντο διὰ τὴν δημιουργίαν ἀνεξαρτήτου κροατικοῦ κράτους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίον πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Παλαιοκαμίνοις Ξηρομέρου Ἱεροῦ Ναοῦ «Ἅγιος Κωνσταντῖνος», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρῦξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα Πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 19ῃ Ἰανουαρίου 1960

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος

Ἱερά Μητρόπολις Μαρωνας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα (πτυχίον Ἐκκλησιολογίας, ἢ Ἀνωτέρου καὶ Κατωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου) πρὸς κατάληψιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν Ἁγίου Γεωργίου Πόρτης, Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀμαξιάδων καὶ Τιμίου Προδρόμου Πελαγίας, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα Πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 23ῃ Ἰανουαρίου 1960.

† Ὁ Μαρωνας Τιμόθεος

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων 1) Μιᾶς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀμαλιάδος 2) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Τρύφωνος Ἀμαλιάδος 3) Μιᾶς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ἀμαλιάδος 4) Δύο θέσεων ἐφημερίων Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀμαλιάδος 5) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Καυκανιάς καὶ 8) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Χαράλαμπος Φλώκα, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῶν ἐν λόγω Ἐφημεριακῶν θέσεων, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Πύργῳ τῇ 23ῃ Ἰανουαρίου 1960.

† Ὁ Ἡλείας Γερμανός

Ἱερά Μητρόπολις Ἰωαννίνων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 καὶ 47 παρ. 2 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονισμένα καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων 1) τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς ἐνορίας Ἐλάτης καὶ 2) τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς ἐνορίας Πλαίσιας, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας σχετικῶν αἰτήσεων μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων ἐφημερίων, πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἰωάννινα τῇ 28ῃ Ἰανουαρίου 1960.

† Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ

Ίερά Μητρόπολις Τρίκκης και Σταγών

Προκειμένου να προβώμεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίων Ήφημερίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἡφημεριακῶν θέσεων τῶν Ίερῶν Ναῶν: α΄) Ἁγίου Νικολάου Καστρακίου καὶ β΄) Ἁγίου Γεωργίου Κοκκίνου Πύργου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Ἁναγκ. Νόμου 2200/40 «Περὶ Ίερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς τοῦτο ἐτροποιοήθη διὰ τῶν Ἁναγκ. Νόμων 536/45 καὶ 540/45 ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑπαβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά.

Ἐν Τρικκάλοις τῆ 29η Ἰανουαρίου 1960.

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονύσιος.

Ίερά Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως, Θάσου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ίερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου να προβώμεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Βαρβάρας Καβάλας, καὶ 2) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ καὶ Ὑψώσεως Τιμ. Σταυροῦ τῆς Κοινότητος Ζυγοῦ Καβάλας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑπαβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Καβάλα τῆ 1 Φεβρουαρίου 1960.

† Ὁ Φιλίππων-Νεαπόλεως-Θάσου Χρυσόστομος.

Ίερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «Περὶ Ίερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Νόμου 2200/40 καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν Ἐφημερίου τοῦ ἐν Ἁγιάσῳ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Τριάδος, ὅπως ὑπαβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα Πιστοποιητικά πρὸς ανακήρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῆ 1η Φεβρουαρίου 1960.

† Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος.

Ίερά Ἐπισκοπή Ρεθύμνης καὶ Αὔλοποτάμου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ίερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου να προβώμεν εις τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἡφημεριακῶν θέσεων 1) Γαράζου 2) Γουλεδιανῶν καὶ 3) Μουρτζανῶν καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως πρὸς κατάληψιν τῆς μῆδς τῶν ὡς ἄνω θέσεων, ὑπαβάλλωσιν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης τὰ δικαιολογητικά των, ἵνα προβώμεν εις τὴν ανακήρυξιν των ὡς ὑποψηφίων. Γίνονται δεκτοὶ ὑποψήφιοι μόνον οἱ ἐκ τῆς Θεοσώστου ἡμῶν Ἐπαρχίας καταγόμενοι.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῆ 3η Φεβρουαρίου 1960.

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὔλοποτάμου Ἀθανάσιος.

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Ἀθανάσιον Λυμπερόπουλον
(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐφραρισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν, ἐνεργοῦντος ὡς ἀνακριτοῦ δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 3523/9-12-1959 ἐντολῆς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, καὶ εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Ἱ. Ναοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ Παγκρατίου, τὴν 4ην Μαρτίου 1960 ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 9ην π.μ., ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενον σοι κατηγοριῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 14 Φεβρουαρίου 1960.

Ἁνακριτῆς

Ἀρχιμ. Βασίλειος Γιαννακάκης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ δισέκτου ἔτους 1960 (ἔτος δεύτερον), Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Σελίδες 360. Ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ συντάξεως καὶ ἐκδόσεως τοῦ λαμπροῦ τούτου ἡμερολογίου ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομου ὡς Προέδρου, τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος, τῶν Αἰδес. Πρωτοπρεσβυτέρων κ. κ. Ἐμμανουὴλ Γ. Μυτιληναίου καὶ Ἰωάννου Σπ. Ράμφου, καὶ τοῦ Αἰδес. Ἱερῶς κ. Κωνσταντίνου Φαφούτη.

Ἀγαγιώτου Ἱ. Μπρασιώτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἡ ἐνότις τῆς Ἐκκλησίας, ἐν Ἀθήναις 1959, σελίδες 16. —

Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ Χρυσόστομου, Περὶ νεωκόρων, Ἀνάπτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἐν Ἀθήναις 1959, σελίδες 56.

Ἀγγέλου Προκοπίου, Καθηγητοῦ Ε.Μ. Πολυτεχνείου, Ὁ λαὸς τῆς Βίβλου, Ἀθήναι 1953. Στοιχειοθέτησις, ἐκτύπωσις καὶ βιβλιοδέτησις τοῦ μονοτυπικοῦ συγκροτήματος Ν. Ἀλικιώτης καὶ Υἱοί. Εἰκονογραφία καὶ σχέδια τοῦ Ἰωάννου Μακρῆ εἰς τὸ ἐργοστάσιον γραφικῶν τεχνῶν Παπαδιαμαντοπούλου 44.

Κλεοβούλου Στυλ. Νικήτα, Περὶ Προφορικοῦ λόγου καὶ Ρητορικῆς. Ὁδηγὸς Ὀμιλητικῆς—Ρητορικῆς (Πῶς θὰ γίνετε ὀμιλητῆς καὶ ρήτωρ, τί πρέπει νὰ γνωρίζη καθε ὀμιλητῆς. Ἀθήναι. Σελ. 175.

Ἀρχιμ. Διονυσίου Κιράτσου, Πρωτοσυκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἐδέσσης καὶ Πέλλης. Εἰς ἔπαινον δόξης. Δέκα μικραὶ ὀμιλίαι. Ἐδεσσα 1959. Σελ. 109.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»**ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Βεροῖας καὶ Ναούσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδ. Σπεράντσα, Ἐρωτῶμεν.

Μητροπολίτου πρ. Ἀλήμου Βασιλείου, Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας (1833-1960) (Α΄).

Παν. Μπρασιώτου, Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ἡ σκοπιμότης μιᾶς ἑλληνικῆς κριτικῆς ἐκδόσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Βασ. Ἰωαννίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ ἐν Ρόδῳ Συνέδριον τῆς Κ. Ε. τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (19-28 Αὐγούστου 1959) (συνέχεια).

Κωνστ. Δ. Μουρατίδου, ἐντεταλμένου Ὑψηλοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Σύγχρονοι κατευθύνσεις ἐν τῇ ἐπιστῆμῃ τοῦ κανονικοῦ δικαίου (Α΄).

Ἀρχιμ. Ἀθανασίου Βασιλοπούλου, Οἱ «Ἐδαγγελτικοὶ καὶ ἡ προπαγάνδα αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι».

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερῶν.

Βιβλιογραφία.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰασιῶ 1. Ἀθῆναι. Τηλέφωνον 70.734.